

वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन
आर्थिक वर्ष २०६१/६२

नेपाल राष्ट्र बैंक
वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग

gkfn /fi^«a]
s|blo sfofho
j fnj f^f/, sf&df* f|t

मन्तव्य

देशको केन्द्रीय बैङ्कको रूपमा बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूको नियमन तथा सुपरिवेक्षण गरी देशमा वित्तीय स्थिरता कायम गर्नु नेपाल राष्ट्र बैङ्कको प्रमुख जिम्मेवारी रहेको छ। विगत केही वर्ष खासगरी नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ लागू भएपछि यस क्षेत्रमा उल्लेखनीय सुधार हुँदै आएको मैले महशुस गरेको छु। नेपालको वित्तीय बजारमा भएको विस्तार सँगसँगै बैङ्कको जिम्मेवारी र चुनौती अझै वृद्धि भएको छ। वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा एकातिर वित्तीय प्रणालीलाई पारदर्शी, प्रतिस्पर्धात्मक र विकासमूलक बनाउनुपरेको छ भने अर्कोतिर यसलाई अन्तरराष्ट्रिय मापदण्ड तथा व्यवहार अनुरूप ढाल्दै लैजानुपरेको छ। यसै सन्दर्भमा बैङ्कले आफ्नो नियमन तथा सुपरिवेक्षकीय क्षमतामा अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले बासेल कमिटीद्वारा प्रतिपादित सिद्धान्तहरू समेत अनुसरण गर्ने नीति अङ्गीकार गर्दै आएको छ। वित्तीय सेवालाई सन २०१० सम्ममा अन्तरराष्ट्रिय स्तरमा समेत खुला गर्ने विश्व व्यापार सङ्गठनसँगको सहमती अनुरूप आउँदा दिनहरू अझै चुनौतीपूर्ण हुँदै जाने हुँदा तदनुरूप बैङ्कले आफ्नो नियमन तथा सुपरिवेक्षण क्षमतामा अभिवृद्धि गर्दै लानुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ।

यदाकदा बैङ्कको सुपरिवेक्षकीय क्षमतामा प्रश्न उठ्ने गरेको भए पनि देशको वित्तीय प्रणालीमा स्थिरता कायम गर्न, निक्षेपकर्ता लगायतका सरोकारवालाहरूको हित संरक्षण गर्न सुपरिवेक्षकहरूले निर्वाह गरेको भूमिका सराहनीय रहेको छ। यद्यपि वित्तीय प्रणालीमा बढ्दो जटिलता र चुनौतीका सन्दर्भमा सुपरिवेक्षकीय क्षमतामा अझै अभिवृद्धि गर्नुपर्ने आवश्यकता छ। यसतर्फ बैङ्क निरन्तर प्रयासरत रहेको छ।

वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभागले आ.व. २०६१।६२ मा सम्पादन गरेका कार्यहरू समावेश गरी तयार गरेको प्रस्तुत वार्षिक प्रतिवेदनबाट सो अवधिमा यस बैङ्कबाट इजाजतप्राप्त वित्तीय संस्थाहरूको क्रियाकलाप बारेमा जानकारी प्राप्त गर्न सम्बन्धित सरोकारवालाहरूलाई उपयोगी हुनेछ भन्ने विश्वास राखेको छु।

यस प्रकाशनसँग सम्बद्ध वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभागका सबै कर्मचारीलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

२०६३ आषाढ

(विजयनाथ भट्टराई)

नेपाल राष्ट्र बैङ्क

वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग

केन्द्रीय कार्यालय
काठमाडौं

दुई शब्द

नेपालमा वित्तीय क्षेत्रको विस्तारको सन्दर्भमा अपनाइएको उदार नीतिको परिणामस्वरूप वाणिज्य बैङ्कका अतिरिक्त निक्षेप स्वीकार गर्ने लगायतका वित्तीय संस्थाहरूको सङ्ख्यात्मक वृद्धि हुनुको साथै वित्तीय कारोवारमा समेत विविधिकरण आएको छ । यसबाट सृजना भएको जटिलता र जोखिमको सन्दर्भमा नेपाल राष्ट्र बैङ्कको तत्कालिन निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विभागको सँगठनात्मक संरचनामा हेरफेर गरी वाणिज्य बैङ्क बाहेकका वित्तीय संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण गर्ने जिम्मेवारी निर्वाह गर्न २०५६ असार ३ मा गठित गैरबैङ्क निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विभागले २०५६ मार्ग ३ देखि कार्यारम्भ गरेको हो । नेपाल राष्ट्र बैङ्कको पुनर्संरचनाको क्रममा २०५९ मार्ग ९ देखि विभागलाई वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभागका रूपमा नामाकरण गरिएको छ । विभागको स्थापनाकालमा वित्तीय प्रणालीमा यस बैङ्कबाट इजाजतप्राप्त विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी, सहकारी संस्था र वित्तीय मध्यस्थता गर्ने गैरसरकारी संस्था गरी कूल ११८ संस्था सञ्चालनमा रहेकोमा आ.व. २०६१।६२ सम्ममा उक्त सङ्ख्या १६४ पुगेको छ । वित्तीय संस्थाहरू वृद्धि हुने क्रम जारी नै रहेको छ । तदनुरूप विभागको जिम्मेवारी पनि क्रमिक रूपमा वृद्धि हुँदै जानु स्वाभाविक हो ।

निक्षेपकर्ता लगायतका सरोकारवालाहरूको हितको संरक्षण गर्न स्वस्थ र दिगो वित्तीय प्रणाली कायम गर्न नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ मा निहित उद्देश्य र मौद्रिक नीतिमा उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रम अनुरूप विभागले कार्यसम्पादन गर्दै आइरहेको छ । हाल कार्यान्वयनमा रहेको वित्तीय क्षेत्र सुधार कार्यक्रमको एक अङ्गका रूपमा नेपाल राष्ट्र बैङ्कको पुनर्संरचना प्रक्रिया अन्तर्गत सुपरिवेक्षण संयत्रलाई अभै सुदृढ बनाउन विभिन्न कदम चालिएका छन् । यस अन्तर्गत वैदेशिक परामर्श सेवा, दक्ष जनशक्ति, तालीम र भौतिक सुविधाको व्यवस्था गरिएको छ । विश्व बैङ्कका परामर्शदाता समेतको सहयोगमा तयार गरिएको निरीक्षण निर्देशिका, सुपरिवेक्षण सम्बन्धी विनियमावली आदिबाट सुपरिवेक्षण सम्बन्धी मार्गदर्शनलाई अभै विस्तृत र स्पष्ट बनाइएको छ । यसबाट सुपरिवेक्षण कार्यलाई परम्परागत ढाँचाबाट भन्दा जोखिममा आधारित बनाउन मद्दत पुगेको छ । यसका अतिरिक्त वित्तीय संस्थाका आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षक, कार्यकारी प्रमुख तथा सञ्चालकहरूसँग समसायिक विषयमा अन्तर्क्रिया, गोष्ठी जस्ता क्रियाकलापबाट सुपरिवेक्षण कार्यलाई अभै प्रभावकारी बनाउने प्रयास भइरहेको छ ।

प्रस्तुत वार्षिक प्रतिवेदन आ.व. २०६१।६२ मा यस विभागको सुपरिवेक्षकीय दायरामा रहेका वित्तीय संस्थाहरूको सुपरिवेक्षणमा आधारित छ । वित्तीय संस्थाहरूको सुपरिवेक्षणका सन्दर्भमा सर्वसाधारण एवम् सरोकारवालाहरूलाई सुसूचित गराउने उद्देश्यले यस्तो प्रतिवेदन प्रकाशित गर्ने क्रम आ.व. २०५९।६० देखि शुरु गरिएको हो । यस क्रममा विभागको यो तेश्रो प्रयास हो । सुपरिवेक्षणका क्रममा वित्तीय संस्थाहरूबाट प्रचलित कानून तथा निर्देशनको पालना तथा कार्यान्वयनको स्थिति लगायतका पक्षहरू संक्षिप्त रूपमा समावेश गरिएको छ । यसबाट वित्तीय संस्थाहरूको समग्र स्थिति जानकारी हुने अपेक्षा राखिएको छ । प्रतिवेदनमा कमी तथा अस्पष्टता हुन सक्दछन् । यस सन्दर्भमा प्राप्त रचनात्मक सुझावबाट आगामी दिनहरूमा प्रतिवेदनको गुणात्मक स्तर वृद्धि गर्दै लान हामीलाई मार्गदर्शन प्राप्त हुने हुँदा त्यस्ता सुझावको हामी सदैव स्वागत गर्नेछौं ।

अन्तमा: प्रस्तुत प्रकाशन यस क्षेत्रमा अभिरुची राख्ने सबैको लागि उपयोगी हुने आशा गर्दछु ।

२०६३ आषाढ

(भोलाराम श्रेष्ठ)
कार्यकारी निर्देशक

विषय-सूची

खण्ड (क)

परिचय, उद्देश्य र कार्यक्षेत्र

१.	परिचय.....	१
२.	उद्देश्य.....	१
३.	कार्यक्षेत्र.....	१

खण्ड (ख)

वित्तीय परिसूचकहरू

१.	केही समष्टिगत वित्तीय परिसूचकहरू.....	३
२.	बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको सङ्ख्या	४
३.	निक्षेप परिचालन र कर्जा लगानी	४
४.	कर्जाको गुणस्तर	५
५.	पूँजीकोष स्थिति.....	६

खण्ड- (ग)

निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणका आधार, किसिम र प्रक्रिया

१.	निरीक्षणको आधार	८
२.	निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणका किसिम	८
३.	निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण प्रक्रिया	९
४.	नियमन सम्बन्धी विद्यमान व्यवस्था	१०

खण्ड- (घ)

स्थलगत निरीक्षण

(क)	समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण	१२
१.	विकास बैङ्क.....	१२
२.	वित्त कम्पनी.....	१२
३.	सहकारी संस्था	१३
४.	गैरसरकारी संस्था.....	१३
(ख)	विशेष तथा अनुगमन निरीक्षण.....	१३

खण्ड- (ड)
गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण

१.	विकास बैङ्क (लघुवित्त वाहेक)	१५
२.	लघुवित्त विकास बैक	१९
३.	वित्त कम्पनी	२२
४.	सहकारी संस्था	२८

खण्ड- (च)
कार्यान्वयन (Enforcement)

१	विकास बैङ्क	३४
२	वित्त कम्पनी	३४
३	सहकारी संस्था	३५
४	गैरसरकारी संस्था	३५

खण्ड (छ)
अन्य गतिविधि

१.	आ.व. २०६१।६२ को मौद्रिक नीति र निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्य	३७
२.	वार्षिक कार्ययोजना र कार्य सम्पादन	३७
३.	छलफल, गोष्ठी र अन्तर्क्रिया	३७
४.	नीति निर्देशन कार्यान्वयन समितिको बैठक	३७
५.	जनशक्ति	३७

अनुसूचीहरू

- अनुसूची- १ : विभागको सुपरिवेक्षणीय दायराभित्र रहेका वित्तीय संस्थाहरू
- अनुसूची- २ : आ.व. २०६१।६२ को वार्षिक कार्य योजना
- अनुसूची- ३ : आ.व. २०६१।६२ को कार्य सम्पादन
- अनुसूची- ४ : वित्तीय संस्थाको प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरू
- अनुसूची- ५ : विकास बैङ्क (लघुवित्त वाहेक) को समग्र वासलात
- अनुसूची- ६ : लघुवित्त विकास बैङ्कको समग्र वासलात
- अनुसूची- ७ : वित्त कम्पनीको समग्र वासलात
- अनुसूची- ८ : सहकारी संस्थाको समग्र वासलात
- अनुसूची- ९ : सङ्गठन तालिका
- अनुसूची- १० : २०६२ आषाढमा कार्यरत कर्मचारीहरू

खण्ड (क)

परिचय, उद्देश्य र कार्यक्षेत्र

खण्ड (क)

परिचय, उद्देश्य र कार्यक्षेत्र

१. परिचय

उदार आर्थिक एवम् वित्तीय नीति र विश्वव्यापीकरणको परिणामस्वरूप बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूको स्थापना हुने क्रम द्रुततर गतिले बढ्दै गई २०६२ आषाढ मसान्तसम्ममा यस बैङ्कबाट इजाजतप्राप्त विकास बैङ्क ३७, वित्त कम्पनी ६०, सीमित बैकिङ्ग कारोवार गर्ने सहकारी संस्था २० र वित्तीय मध्यस्थताको कारोवार गर्ने गैरसरकारी संस्था ४७ गरी कुल १६४ रहेका छन् । वित्तीय कारोवारलाई पारदर्शी बनाउनका साथै वित्त बजारमा स्वस्थ प्रतिस्पर्धा कायम गराउन वाणिज्य बैङ्कका अतिरिक्त वित्तीय संस्थाहरूको स्थापनालाई प्रोत्साहन गरी वित्तीय प्रणालीलाई फराकिलो र आधुनिकतातर्फ उन्मुख र सशक्त बनाउदै लिएको छ । वित्तीय बजारमा नवीनतम सेवा उपकरण एवम् प्रविधिको प्रयोग हुनगई त्यसबाट जोखिम समेत बढेको छ । यस सन्दर्भमा निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्यलाई समय सापेक्षरूपमा प्रभावकारी बनाउनु पर्ने आवश्यकता देखिन्छ ।

अर्थतन्त्रको दिगो विकासको निमित्त सक्षम भुक्तानी प्रणालीको विकास गरी वित्तीय प्रणालीको स्वस्थ एवम् विश्वासयोग्य विकासको लागि उपयुक्त नियमन, निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण गर्ने नेपाल राष्ट्र बैङ्कको प्रमुख कार्यको रूपमा रहेको छ । यस क्षेत्रमा बढ्दै गइरहेको जोखिमको कारण बैङ्कले आफ्नो सुपरिवेक्षकीय भूमिकालाई अझ सूक्ष्म र गहन रूपमा सुदृढ बनाई वित्तीय बजारमा अनुशासन कायम गराउनु पर्ने दायित्व अझ बढेको छ ।

२. उद्देश्य

नेपाल राष्ट्र बैङ्कलाई बैकिङ्ग तथा वित्तीय प्रणालीको नियमन, निरीक्षण, सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन गर्ने गहन जिम्मेवारी नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ ले दिएको छ । वित्तीय प्रणालीमा रहेको कुनै एउटा वित्तीय संस्था अस्वस्थ भएमा यसको असर समग्र वित्तीय प्रणालीमा पर्ने भएकोले केन्द्रीय बैङ्कद्वारा वित्तीय संस्थाहरूको क्रियाकलापहरूको निरन्तर अनुगमन भइरहनु अत्यावश्यक छ । यसै क्रममा देहायको उद्देश्य सहित बैङ्कले नियमित रूपमा निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण गर्दै आएको छ ।

- देशको आर्थिक विकासका लागि स्वस्थ र कुशल वित्तीय प्रणालीको निर्माण गर्ने,
- कुशल वित्तीय बजारको निर्माण गरी वित्तीय स्थायित्व कायम गर्ने,
- देशमा प्रचलित नियम, कानून तथा निर्देशनहरूको पूर्ण पालना गर्न लगाउने,
- वित्तीय संस्थामा प्रभावकारी व्यवस्थापन तथा नियन्त्रण प्रणालीको विकास गराउने,
- राष्ट्रिय आर्थिक नीतिअन्तर्गत वित्तीय क्षेत्रले समुदायको आवश्यकता परिपूर्ति गरेको छ वा छैन, यकीन गर्ने,
- स्वस्थ वित्तीय संस्थाहरूमार्फत विशेष गरी निक्षेपकर्ताका साथै सरोकारवालाहरू (Stakeholders) को हकहित प्रवर्द्धन गर्ने,
- वित्तीय परिसूचकमार्फत देखिने पूर्वसावधानी सङ्केतहरूका आधारमा समस्यालाई समयमा नै पहिचान गरी उपयुक्त समाधान गर्ने ।

३. कार्यक्षेत्र

२०६२ आषाढ मसान्तमा यस विभागको सुपरिवेक्षकीय दायराभित्र पर्ने वित्तीय संस्थाहरूको विवरण अनुसूची- १ मा दिइएको छ ।

खण्ड (ख)

वित्तीय परिसूचकहरू

खण्ड (ख)

वित्तीय परिसूचकहरू

१. केही समष्टिगत वित्तीय परिसूचकहरू

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	शीर्षक	आ.व.		
		२०५१।६०	२०६०।६१	२०६१।६२
१)	कूल गार्हस्थ उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	४३७५५	४७४१३	५०४१०
२)	कूल निक्षेप*	२२६६९	२६०७८	२८३५०
	(ख) वाणिज्य बैङ्क	२०३८१	२३३९०	२५२३०
	(ख) वित्तीय संस्था	२२८८	२६८८	३१२०
३)	कूल कर्जा*	१४५७७	१६६११	१९५०५
	(क) वाणिज्य बैङ्क	१२४५०	१३९९५	१६३६९
	(ख) वित्तीय संस्था	२१२७	२६१६	३१३६
४)	कूल निक्षेप/गार्हस्थ उत्पादन (प्रतिशतमा)	५१.८०	५५.००	५६.२४
५)	कूल कर्जा/गार्हस्थ उत्पादन (प्रतिशतमा)	३३.३१	३५.०३	३८.६९
६)	कूल निक्षेपमा वाणिज्य बैङ्कको अंश (प्रतिशतमा)	८९.९०	८९.६९	८८.९९
७)	कूल निक्षेपमा वित्तीय संस्थाको अंश (प्रतिशतमा)	१०.०९	१०.३१	११.००
८)	कूल कर्जामा वाणिज्य बैङ्कको अंश (प्रतिशतमा)	८५.४१	८४.२५	८३.९२
९)	कूल कर्जामा वित्तीय संस्थाको अंश (प्रतिशतमा)	१४.५९	१५.७५	१६.०८
१०)	कूल निक्षेपको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	११.५	१५.०४	८.७१
११)	कूल कर्जाको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	११.३	१३.९५	१७.४२

स्रोत: (१) आर्थिक सर्वेक्षण, २०६१।६२ (अर्थ मन्त्रालय) ।

२) Banking and Financial Statistics Volume 45 (NRB).

आ.व. २०५१।६०, २०६०।६१ र २०६१।६२ मा वित्तीय क्षेत्रको निक्षेप वृद्धिदर क्रमशः ११.५ प्रतिशत, १५.०४ प्रतिशत र ८.७१ प्रतिशत रहेको छ भने कर्जाको वृद्धिदर क्रमशः ११.३ प्रतिशत, १३.९५ प्रतिशत र १७.४२ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। त्यस्तै उक्त अवधिमा कूल निक्षेपको संरचनामा वाणिज्य बैङ्कहरूको अंश क्रमशः ८९.९० प्रतिशत ८९.६९ प्रतिशत र ८८.९९ प्रतिशत रहेको छ भने वित्तीय संस्थाको अंश क्रमशः १०.०९ प्रतिशत १०.३१ प्रतिशत र ११.०० प्रतिशत रहेको देखिन्छ।

नेपालको बैकिङ तथा वित्तीय बजारमा वाणिज्य बैङ्कको इतिहास भण्डै सात दशक पुरानो छ भने निक्षेप सङ्कलन गर्ने वित्तीय संस्थाहरूको सूत्रपात भण्डै डेढ दशकअघि मात्र भएको हो। छोटो अवधिमा पनि यी संस्थाहरू सङ्ख्यात्मक एवम् कारोवारको परिमाणका आधारमा वित्तीय प्रणालीको प्रमुख हिस्साको रूपमा विकसित भइरहेको देखिन्छ।

* कृषि विकास बैङ्क, नेपाल औद्योगिक विकास निगम र गैरसरकारी संस्थाको निक्षेप र कर्जा समावेश छैन।

२. बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको सङ्ख्या*

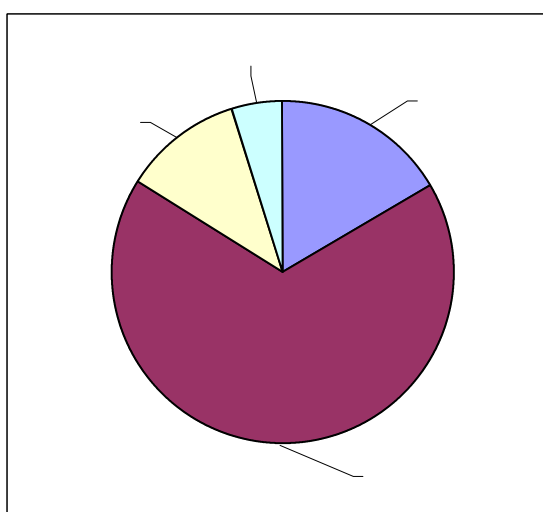
क्र.सं.	संस्थाको नाम	आ.व.		
		२०५९।६०	२०६०।६१	२०६१।६२
१)	वाणिज्य बैङ्क	१७	१७	१७
२)	वित्तीय संस्था	१५२	१४९	१६४
	(क) विकास बैङ्क	१०	१४	२६
	(ख) लघुवित्त विकास बैङ्क	११	११	११
	(ग) वित्त कम्पनी	५७	५९	६०
	(घ) सहकारी संस्था	३४	२१	२०
	(ङ) गैरसरकारी संस्था	४०	४४	४७
३)	वित्तीय संस्थाको वृद्धि (प्रतिशतमा)	१३.४३	(१.९७)	१०.०६

३. निक्षेप परिचालन र कर्जा लगानी**

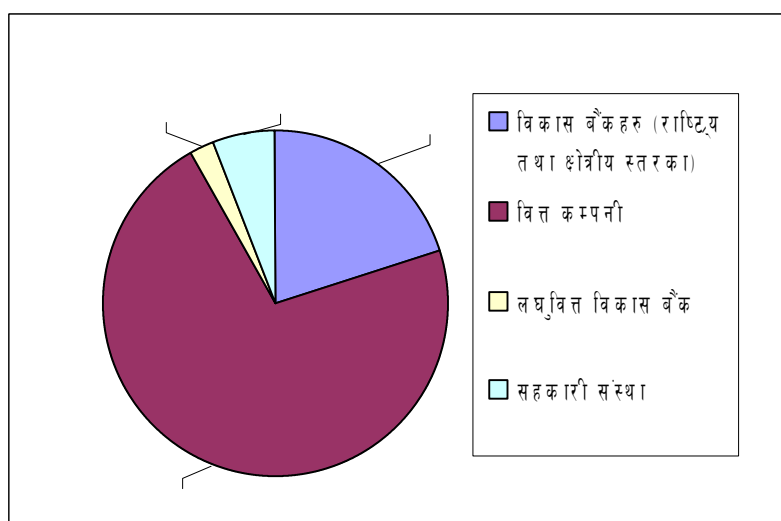
(रु. करोडमा)

क्र.सं.	आ.व. संस्थाहरू	निक्षेप			कर्जा		
		२०५९।६०	२०६०।६१	२०६१।६२	२०५९।६०	२०६०।६१	२०६१।६२
१)	वाणिज्य बैङ्क	२०३८१	२३३९०	२५२३०	१२४५०	१३९९५	१६३६९
२)	वित्तीय संस्था	२२८८	२६८८	३१२०	२१२७	२६१६	३१३६
	(क) विकास बैङ्क (लघुवित्त बाहेक)	४३६	४९५	६३३	३४१	४२३	५२७
	(ख) लघुवित्त विकास बैङ्क (ग्रामीण विकास बैङ्क समेत)	६७	७७	७५	२४८	२७७	३५२
	(ग) वित्त कम्पनी	१६५०	१९४९	२२३३	१४३७	१७८५	२१०८
	(घ) सहकारी संस्था	१३५	१६७	१७९	१०१	१३१	१४९
३)	कर्जा निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)						
	(क) वाणिज्य बैङ्क	६१.०८	५९.८३	६४.८८			
	(ख) वित्तीय संस्था	९२.९६	९७.३२	१००.५१			

२०६२ आषाढमा वित्तीय संस्थाको कर्जा संरचना

२०६२ आषाढमा वित्तीय संस्थाको निक्षेप संरचना

२०६२ आषाढ मसान्तमा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप परिचालन र कर्जा लगानी स्थिति

* कृषि विकास बैङ्क, नेपाल औद्योगिक विकास निगम र लघुवित्त विकास बैङ्कको समेत तथ्याङ्क समावेश भएको ।

** कृषि विकास बैङ्क, नेपाल औद्योगिक विकास निगम र गैरसरकारी संस्थाको तथ्याङ्कमा समावेश नभएको ।

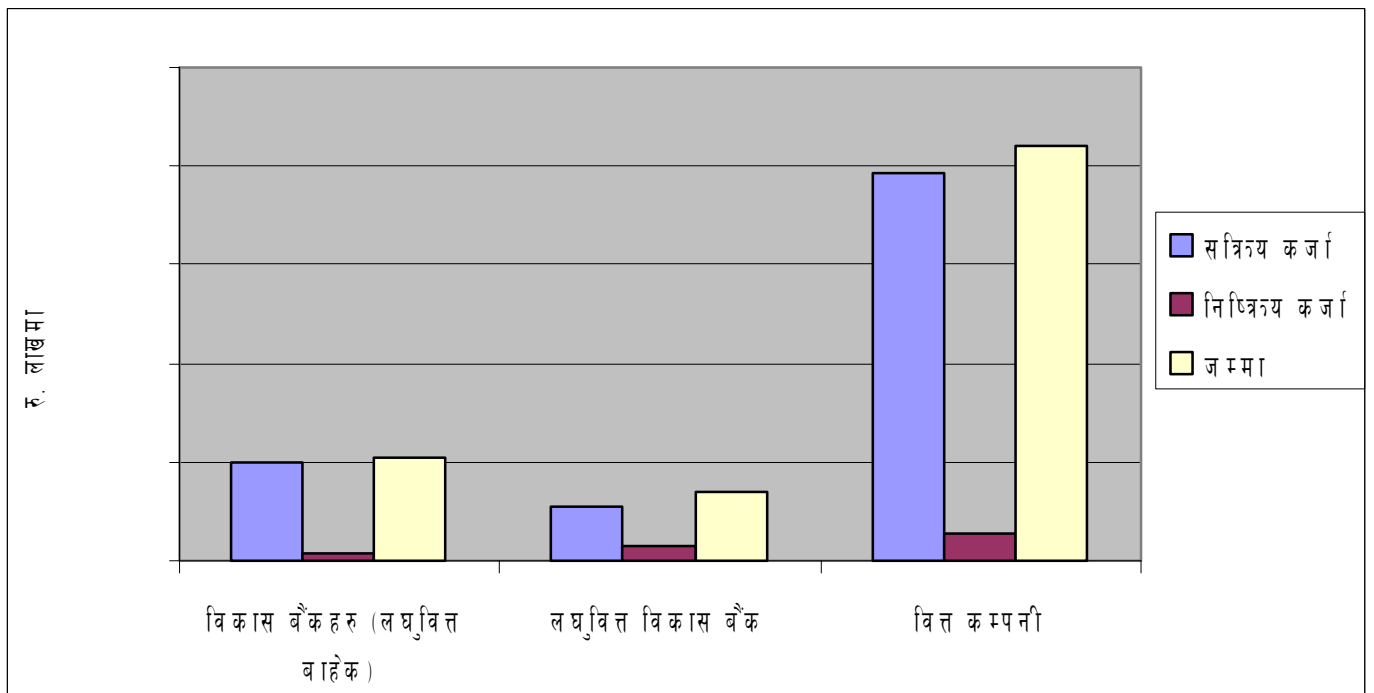
कर्जा तथा निक्षेप लगानीको अवस्थालाई दृष्टिगत गर्दा वाणिज्य बैङ्कको कर्जा निक्षेप अनुपात २०६० आषाढ २०६१ आषाढ र २०६२ आषाढमा क्रमशः ६१.०८ प्रतिशत, ५९.८३ प्रतिशत र ६४.८८ प्रतिशत रहेको देखिन्छ भने वित्तीय संस्थाको क्रमशः ९२.९६ प्रतिशत, ९७.३२ प्रतिशत र १००.५१ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । वाणिज्य बैङ्कको कर्जा निक्षेप अनुपात कम रहनुको कारण बैङ्कको स्रोत कर्जा सापट बाहेक अन्य क्षेत्रमा प्रवाह हुनु हो । वित्तीय संस्थाको क्रियाकलाप कर्जा लगानी बाहेक अन्य सेवामा कम रहेको कारण अधिकांश स्रोत कर्जा लगानीमा केन्द्रित हुने गरेको कारण कर्जा निक्षेप अनुपात बढी हुन गएको हो ।

४. कर्जाको गुणस्तर (२०६२ आषाढ मसान्त)

(रु. लाखमा)

क्र.सं		विकास बैङ्क* (लघुवित्त बाहेक)	लघुवित्त विकास बैङ्क**	वित्त कम्पनी	जम्मा
१	कूल कर्जा	५२६६७	३५१८५	२१०७८५	२९८६३७
२	सक्रिय कर्जा	४९१८२	२७५८८	१९६७८१	२७३५५१
३	निष्क्रिय कर्जा	३४८५	७५९७	१४००४	२५०८६
४	सक्रिय कर्जा (प्रतिशत)	९३.३८	७८.४१	९३.३१	९१.६
५	निष्क्रिय कर्जा (प्रतिशत)	६.६२	२१.५९	६.६९	८.४

२०६२ आषाढमा विकास बैङ्क, लघुवित्त विकास बैङ्क र वित्त कम्पनीको कूल कर्जामध्ये निष्क्रिय कर्जाको अंश क्रमशः ६.६२, २१.५९ र ६.६९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

२०६२ आषाढ मसान्तसम्मको कर्जा स्थिति

विकास बैङ्क, वित्त कम्पनी र लघुवित्त विकास बैङ्कको समग्र वासलात क्रमशः अनुसूची ४, ५ र ६ मा समावेश गरिएको छ ।

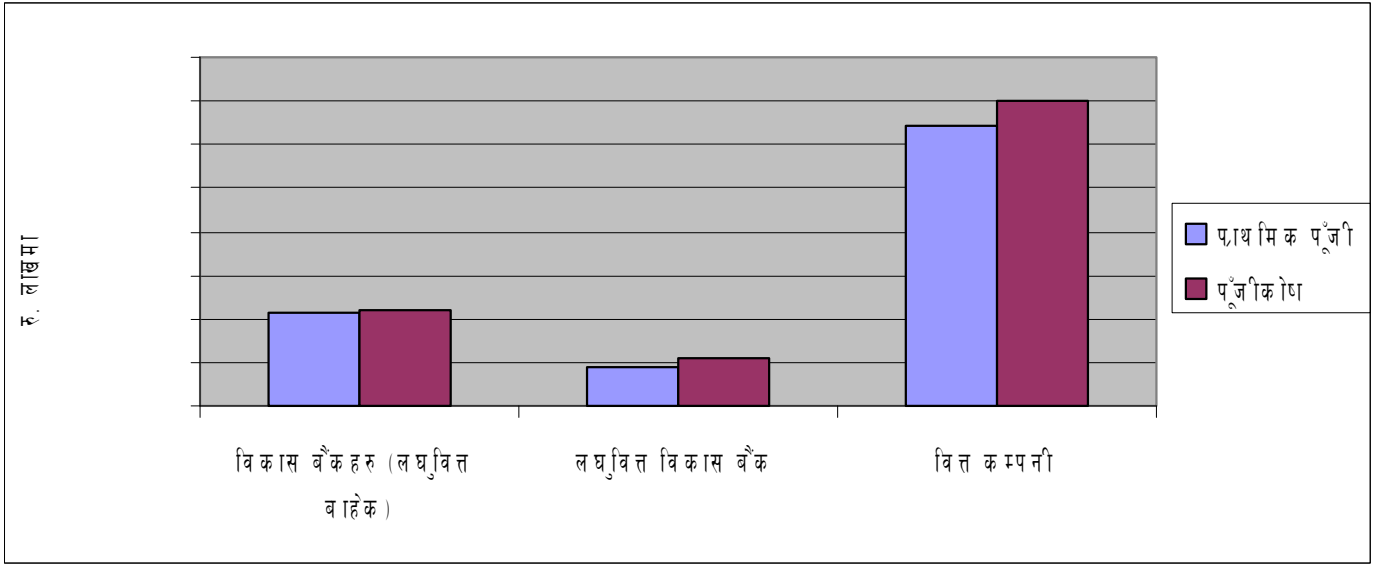
* कृषि विकास बैङ्क र नेपाल औद्योगिक विकास निगम बाहेक ।

** पूर्वाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्कको Provisional Statement र अन्य संस्थाको लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरणको आधारमा ।

५. पूँजीकोष स्थिति

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		विकास बैङ्क	लघुवित्त विकास बैङ्क	वित्त कम्पनी
1)	प्राथमिक पूँजी	१०५९८	४४२३	३२१३८
2)	पूँजीकोष	११०३०	५४४४	३५०५३

२०६२ आषाढ मसान्तमा वित्तीय संस्थाहरूको पूँजीकोष स्थिति

२०६२ आषाढ मसान्तमा राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय स्तरका विकास बैङ्क, लघुवित्त विकास बैङ्क र वित्त कम्पनीको प्राथमिक पूँजी क्रमशः रु. १०५९८, रु. ४४२३ र रु. ३२१३८ लाख र पूँजीकोष क्रमशः रु. ११०३०, रु. ५४४४ र रु. ३५०५३ लाख रहेको देखिन्छ।

खण्ड- (ग)

निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणका आधार,
किसिम र प्रक्रिया

खण्ड- (ग)

निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणका आधार, किसिम र प्रक्रिया

१. निरीक्षणको आधार

वित्तीय संस्थाहरूको कारोवारको यथार्थता, संस्थाको स्वस्थता, प्रतिफलको दर, व्यवस्थापन सक्षमताजस्ता पक्षहरूको सुपरिवेक्षण गरी सोको यकिन गर्न देहायबमोजिमका आधार एवम् मापदण्डहरूलाई समेत मध्यनजरमा राखिन्छ।

- प्रचलित नेपाल कानूनहरू: (नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, बैङ्क तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी अध्यादेश, कम्पनी अध्यादेश, सहकारी ऐन, वित्तीय मध्यस्थकर्ताको काम गर्ने संस्था सम्बन्धी ऐन आदि),
- बैङ्क तथा वित्तीय संस्था निरीक्षणसम्बन्धी निर्देशिकाहरू (Manuals),
- नेपाल राष्ट्र बैङ्क निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०५९ (पहिलो संशोधन सहित),
- Basel Committee on Banking Supervision ले निर्धारण गरेका मापदण्डहरू,
- नेपाल राष्ट्र बैङ्कद्वारा जारी गरिएका निर्देशनहरू,
- बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा स्थापित सिद्धान्तहरू,
- सम्बन्धित संस्थाको प्रबन्धपत्र, नियमावली, साधारण सभाका निर्णयहरू सञ्चालक समितिबाट पारित नीति तथा निर्देशिका,
- अन्तर्राष्ट्रिय लेखामान (International Accounting Standard).

२. निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणका किसिम

नेपाल राष्ट्र बैङ्क निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०५९ को अधीनमा रही विभागबाट देहायबमोजिम स्थलगत निरीक्षण र गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने गरिएको छ।

२.१ स्थलगत निरीक्षण

२.१.१ समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण

विभागले सम्बन्धित संस्थामा निरीक्षण टोली पठाई स्थलगत निरीक्षण गर्दछ। यस्तो निरीक्षणबाट निरीक्षण गरिने संस्थाको वित्तीय स्थितिलगायत अन्य निर्देशनहरूको पालना स्थितिको यकीन गरिन्छ। यस सम्बन्धमा विस्तृत रूपमा खण्ड (घ) मा प्रस्तुत गरिएको छ।

२.१.२ लक्षित निरीक्षण

विभागले लक्षित निरीक्षण गर्दा वित्तीय संस्थाको कुनै विशेष क्षेत्र वा शाखा कारोवार मात्र समेट्ने गरी निरीक्षण गर्न सक्छ।

२.१.३ अनुगमन निरीक्षण

निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका विसङ्गति सुधार गर्न सम्बन्धित संस्थालाई दिइएको निर्देशन पालना सम्बन्धमा विभागले अनुगमन निरीक्षण गर्ने गर्दछ।

२.१.४ विशेष निरीक्षण

वित्तीय संस्थामा निक्षेपकर्ताको हित विपरीत कार्य भइरहेको वा अनियमितता भइरहेको वा संस्था सुचारुरूपले सञ्चालन नभएको वा सर्वसाधारणलाई गलत सूचना प्रवाह भएको भन्ने लागेमा र गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण, सार्वजनिक सञ्चार माध्यम, उजुरी एवम् अन्य स्रोतबाट प्राप्त जानकारीको आधारमा संस्थाको विशेष निरीक्षण गर्ने गरिन्छ।

२.२ गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण

विभागद्वारा सम्बन्धित वित्तीय संस्थाबाट साप्ताहिक, मासिक, त्रैमासिक तथा वार्षिक रूपमा वित्तीय विवरणहरू प्राप्त गरी वित्तीय विश्लेषणको आधारमा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण गरिन्छ। उक्त प्रतिवेदनको आधारमा वित्तीय संस्थाहरूको सञ्चालन अवस्थाबारे जानकारी प्राप्त गरी सम्बन्धित संस्थाको अनुगमन गरिन्छ। गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनलाई स्थलगत निरीक्षण गर्ने आधारको रूपमा नै लिइन्छ। विभागले तीनवटा इकाई मार्फत गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने गरेको छ। यस सम्बन्धमा विस्तृत रूपमा खण्ड (ड) मा प्रस्तुत गरिएको छ।

३. निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण प्रक्रिया

विभागले निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०५९ अन्तर्गत वित्तीय संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण कार्य गर्दै आएको छ। प्रत्येक वर्ष विभागले गभर्नरबाट अनुमोदित वार्षिक कार्य योजना र सोको प्रगति समीक्षा त्रैमासिक रूपमा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। विभागबाट वित्तीय संस्थाको सुपरिवेक्षण कार्य गर्दा उपलब्ध जनशक्ति एवम् भौतिक सुविधाको सीमाभित्र रहेर प्रत्येक वर्ष सुपरिवेक्षणमा सङ्ख्यात्मक एवम् गुणात्मक रूपमा सुधार गर्ने प्रयास गरिरहेको छ। विनियमावलीले सुपरिवेक्षणका सम्बन्धमा निम्नबमोजिम विस्तृत कार्यविधि उल्लेख गरेको छ।

- निरीक्षक तथा सुपरिवेक्षकको आचार संहिता उत्तरदायित्व एवम् कर्तव्य,
- निरीक्षण प्रतिवेदन तयारी र समय निर्धारण,
- निरीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा र समेट्नुपर्ने विषयवस्तु,
- निरीक्षण प्रतिवेदन चलान एवम् अभिलेख,
- निरीक्षण प्रतिवेदनको कार्यान्वयन,
- नीति निर्देशन कार्यान्वयन समिति र यसको काम, कर्तव्य र अधिकार,
- नियमन उल्लङ्घन गरेमा हुने सजाय,
- आर्थिक, जरिवाना र सजायको कार्यविधि।

४. नियमन सम्बन्धी विद्यमान व्यवस्था

यस आर्थिक वर्षमा यस बैङ्कबाट ईजाजतप्राप्त विभिन्न वित्तीय संस्थाहरूलाई देहायबमोजिमको नियमन व्यवस्था कायम रहेको छ ।

क्र.सं.		विकास बैङ्क	लघुवित्त विकास बैङ्क	वित्त कम्पनी	सहकारी संस्था
	न्यूनतम प्राथमिक पूँजी (जोखिम भारित सम्पत्तिको आधारमा) प्रतिशतमा	५.५	३.०	५.५	५.०
	न्यूनतम पूँजीकोष (जोखिम भारित सम्पत्तिको आधारमा) प्रतिशतमा	११.०	६.०	११.०	१०.०
	वित्तीय स्रोत सङ्कलन सीमा (प्राथमिक पूँजीको) गुणा	१५.०	२०.०	१०.०	१०.०
	बचत निक्षेप सङ्कलन सीमा (प्राथमिक पूँजीसँग आवद्ध)	२० ^१		२.५ ^२	
	न्यूनतम अनिवार्य नगद मौज्जात (कूल निक्षेप तथा सापटीको) प्रतिशतमा	१.०	०.५	१.०	०.५
	न्यूनतम तरल सम्पत्ति (कूल निक्षेप दायित्वको) प्रतिशतमा	७.०	२.५ ^३	७	७
	कर्जा सापटको वर्गीकरण र नोक्सानी व्यवस्था (बाँकी कर्जाको प्रतिशत)				
	- असल	१.०	१.०	१.०	१.०
	- पुनर्संरचना	१२.५	-	१२.५	१२.५
	- कमसल	२५.०	२५.०	२५.०	२५.०
	- शंकास्पद	५०.०	५०.०	५०.०	५०.०
	- खराब	१००.०	१००.०	१००.०	१००.०
	क्षेत्रगत कर्जा सीमा (कूल कर्जा सापटको आधारमा) प्रतिशतमा				
	- कृषि	६०.०			
	- उद्योग	६०.०			
	- सेवा व्यवसाय	७५.०			
	- जग्गा विकास तथा आवास	५०.०		४०.०	
	- विपन्न वर्ग	५०.०			
	- व्यापार	५०.०			
	- हायरपर्चेज			४०.०	
	- पट्टा लगानी			६०.०	
	- आवधिक			७५.०	
	- कोषमा आधारित मर्चेण्ट बैङ्क कारोवार			५०.०	
	प्रतिग्राहक कर्जा सीमा (प्राथमिक पूँजीको आधारमा) प्रतिशतमा				
	- कोषमा आधारित	२५.०		२५.०	
	- प्रतिव्यक्ति (रु. हजारमा)		३०		
	- बढी (प्रतिशतमा)				२०
	- गैरकोषमा आधारित	५०.०		५०.०	
	- प्रतिउद्यम (रु. लाखमा)		१		
	लगानी सीमा (प्राथमिक पूँजीको आधारमा) प्रतिशतमा				
	- कुनै एक सङ्गठित संस्थाको शेयर डिभेन्चरमा	१०.०	-	१०.०	५ ^४
	- सबै सङ्गठित संस्थाको शेयर डिभेन्चरमा	३०.०	-	३०.०	१५ ^४

१ कूल वित्तीय स्रोत तथा साधन सीमाको प्रतिशतमा ।

२ गुणा ।

३ विशेष बचत कोषको प्रतिशतमा ।

४ शेयरपूँजीको ।

खण्ड- (घ)

स्थलगत निरीक्षण

खण्ड- (घ)

स्थलगत निरीक्षण

विभागले कार्य योजना अन्तर्गत रही विशेष तथा सम्बन्धनशील अवस्थामा बाहेक सामान्यतया २।२ वर्षमा सम्बन्धित संस्थामा निरीक्षण टोली पठाई समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण गर्दछ। स्थलगत निरीक्षणबाट निरीक्षण गरिने संस्थाको वित्तीय स्थिति लगायत अन्य निर्देशनहरूको पालना स्थितिको यकिन गरिन्छ। स्थलगत निरीक्षण गर्नुपूर्व सम्बन्धित संस्थालाई सामान्यतया १५ दिन अगावै सूचना गरी आवश्यक कागजात तयार गर्न लगाइन्छ। यस अन्तर्गत छनौटको आधारमा संस्थाका शाखाहरू, संस्थाले लगानी गरेका परियोजनाहरू समेत निरीक्षण गरिन्छ। स्थलगत निरीक्षण समष्टिगत स्वरूपको हुने भएकोले CAMELS Rating समेतको आधारमा संस्था (लघुवित्त संस्थाबाहेक) को मूल्याङ्कन गरिन्छ।

स्थलगत निरीक्षण अन्तर्गत उपर्युक्तको अलावा वित्तीय संस्थाको कुनै विशेष क्षेत्र वा शाखा कारोबार मात्र समेट्ने गरी लक्षित निरीक्षण, निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका विसङ्गति सुधार गर्न सम्बन्धित संस्थालाई दिइएको निर्देशन पालना सम्बन्धमा अनुगमन निरीक्षण तथा वित्तीय संस्थामा निक्षेपकर्ताको हित विपरीत कार्य भइरहेको वा अनियमितता भइरहेको वा संस्था सुचारुरूपले सञ्चालन नभएको वा सर्वसाधारणलाई गलत सूचना प्रवाह भएको भन्ने लागेमा र गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण, सार्वजनिक सञ्चार माध्यम, उजुरी एवम् अन्य स्रोतबाट प्राप्त जानकारीको आधारमा संस्थाको विशेष निरीक्षण समेत गर्ने गरिन्छ।

(क) समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण

१. विकास बैङ्क

यस आर्थिक वर्ष भित्रमा निम्नानुसार ९ विकास बैङ्कहरूको स्थलगत निरीक्षण गरियो।

१. नेपाल घरेलु तथा साना उद्योग विकास बैङ्क लि.	२. डेभलपमेण्ट क्रेडिट बैङ्क लि.
३. कर्णाली विकास बैङ्क लि.	४. नारायणी औद्योगिक विकास बैङ्क लि.
५. अन्नपूर्ण विकास बैङ्क लि.	६. नेपाल विकास बैङ्क लि.
७. पशुपति विकास बैङ्क लि.	८. युनाइटेड विकास बैङ्क लि.
९. सहयोगी विकास बैङ्क लि.	

कृषि विकास बैङ्कका निम्नानुसार ७ शाखाहरूको स्थलगत निरीक्षण गरिएको।

१. कालिमाटी मुख्य शाखा	२. विर्तामोड	३. कलङ्की	४. इटहरी
५. नारायणगढ	६. नयाँ सडक काठमाडौं	७. चाबहिल	८. मैतिदेवी

२. वित्त कम्पनी

स्थलगत निरीक्षण गरिएका वित्त कम्पनीहरू

भाजुरत्न फाइनेन्स एण्ड सेभिङ्ग कं.लि.	स्टेण्डर्ड फाइनेन्स कं.लि.
अरुण फाइनेन्स कं.लि.	इन्भेष्टा फाइनेन्स कं.लि.
जनरल फाइनेन्स कं.लि.	युनियन फाइनेन्स कं.लि.
नेपाल बङ्गलादेश फाइनेन्स एण्ड लिजिङ्ग कं.लि.	काठमाडौं फाइनेन्स कं.लि.
नेपाल श्रीलङ्का मर्चेन्ट बैङ्क लि.	ललितपुर फाइनेन्स कं.लि.
रोयल मर्चेन्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि.	श्री इन्भेष्ट एण्ड फाइनेन्स कं.लि.
जानकी फाइनेन्स कम्पनी लि.	पिपुल्स फाइनेन्स कं.लि.
पोखरा फाइनेन्स कं.लि.	अन्नपूर्ण फाइनेन्स कं.लि.
नवदुर्गा फाइनेन्स कं.लि.	नेपाल शेयर मार्केट एण्ड फाइनेन्स लि.
वर्ल्ड मर्चेन्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स कं.लि.	एन.आई.डि.सि. क्यापिटल मार्केट लि.
प्रिमियर फाइनेन्स कं.लि.	नेपाल फाइनेन्स एण्ड सेभिङ्ग कम्पनी लि.
हिमालय फाइनेन्स एण्ड सेभिङ्ग कं.लि.	

३. सहकारी संस्था

सीमित बैंकिङ्ग कारोवार गर्न इजाजतप्राप्त सहकारी संस्थाहरूमध्ये देहायबमोजिम ६ संस्थाको स्थलगत निरीक्षण गरिएको छ ।

१. हिमालय सहकारी संस्था लिमिटेड	२. नेपाल बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड
३. सहकारी वित्तीय संस्था लिमिटेड	४. भेरी सहकारी संस्था लिमिटेड
५. मनकामना सहकारी संस्था लिमिटेड	६. सगुन सहकारी संस्था लिमिटेड

४. गैरसरकारी संस्था

वित्तीय मध्यस्थता कारोवार गर्न इजाजतप्राप्त ४७ गैरसरकारी संस्थाहरूमध्ये देहायबमोजिम ८ संस्थाको स्थलगत निरीक्षण गरिएको छ ।

१. जीवन विकास समाज	२. नेपाल महिला उत्थान केन्द्र
३. मानुषी	४. नेपाल महिला आदर्श सेवा केन्द्र
५. नेपाल वातावरण तथा प्रदुषण उन्मुलन युनेस्को क्लब	६. सृजना विकास केन्द्र
७. सृजनात्मक महिला वातावरण संस्था	८. महिला अधिकार तथा विकास केन्द्र

(ख) विशेष तथा अनुगमन निरीक्षण

निम्न वित्तीय संस्था एवम् सहकारी संस्थाको विशेष तथा अनुगमन निरीक्षण सम्पन्न भएको छ ।

क्र.सं.	वित्तीय संस्था	विशेष निरीक्षण	अनुगमन निरीक्षण
	वित्त कम्पनी	५	३
	सहकारी संस्था	२	-
	जम्मा	७	३

विशेष/अनुगमन निरीक्षण गरिएका वित्त कम्पनी

नेपाल हाउजिङ्ग एण्ड मर्चेन्ट फाइनान्स लिमिटेड नेपाल फाइनान्स एण्ड सेभिङ्ग कं.लि. युनिभर्सल फाइनान्स एण्ड लिजिङ्ग कं.लि. युनाईटेड फाइनान्स कं.लि.	भाजुरत्न फाइनान्स एण्ड सेभिङ्ग कं.लि. अरुण फाइनान्स कं.लि. नेपाल श्रीलङ्का मर्चेन्ट बैंक लिमिटेड नेपाल बङ्गलादेश फाइनान्स एण्ड लिजिङ्ग कं.लि.
---	--

खण्ड- (ड)

गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण

खण्ड- (ड)

गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण

वित्तीय संस्थाहरूको सङ्ख्यात्मक वृद्धिका कारण सबै संस्थाहरूको स्थलगत निरीक्षण गर्न सम्भव नहुने हुँदा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षणबाट समेत संस्था सञ्चालनको अवस्थाबारे जानकारी प्राप्त गरिन्छ। गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनलाई विभागले पूर्वचेतावनी सङ्केत (Early Warning Signal) को रूपमा लिई सम्बन्धित संस्थालाई बेलैमा सुधारात्मक उपायहरू अपनाउन निर्देशन दिइन्छ।

नेपाल राष्ट्र बैङ्क निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०५९ लागु भएपछि विभागले गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण कार्यलाई अझ सुदृढ गर्न तीनवटा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण इकाईको व्यवस्था गरेको छ। तदनुरूप आ.व. २०६१/६२ मा यस विभागको दायरामा रहेका वित्तीय संस्थाहरूको गैरस्थलगत सुपरिवेक्षणबाट देखिएका कमजोरीहरूलाई सुधार गर्न विभिन्न कदम चालिएको छ।

यस आर्थिक वर्षमा बैङ्कबाट इजाजतप्राप्त राष्ट्रिय स्तरका विकास बैङ्क ५, क्षेत्रीय स्तरका विकास बैङ्क १९, लघुवित्त विकास बैङ्क ११, वित्त कम्पनी ५७ र सहकारी संस्था २० गरी कूल ११२ वित्तीय संस्थाहरूको २०६२ आषाढको वित्तीय विवरणको आधारमा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण गरिएको छ।

१. विकास बैङ्क (लघुवित्त बाहेक)

यस आर्थिक वर्षमा बैङ्कबाट इजाजतप्राप्त राष्ट्रिय स्तरका विकास बैङ्क- ५, र क्षेत्रीय स्तरका विकास बैङ्क- १९ गरी जम्मा २४ विकास बैङ्कहरू (कृषि विकास बैङ्क र नेपाल औद्योगिक विकास निगम बाहेक) को २०६२ आषाढको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनका आधारमा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण गर्दा देहायको स्थिति देखिएको छ।

१.१ वित्तीय विश्लेषण

१.१.१ कूल सम्पत्ति

विकास बैङ्क (कृषि विकास बैङ्क र नेपाल औद्योगिक विकास निगम बाहेक) को कूल सम्पत्ति निम्नानुसार छ।
(रु. लाखमा)

क्र.सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	वृद्धि (%)
	कूल सम्पत्ति	६११२९	८१४५८	३३.२५
	जोखिम भारित सम्पत्ति	५०७५४	६७०३४	३२.०७

२०६२ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरूको कूल सम्पत्ति रु. ८१४५८ लाख रहेको छ। उक्त सम्पत्ति २०६१ आषाढको तुलनामा २०६२ आषाढमा ३३.२५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। उक्त अवधिमा विकास बैङ्कहरूको कूल जोखिम भारित सम्पत्ति रु. ६७०३४ लाख रहेको र सो रकम गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ३२.०७ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ।

१.१.२ वित्तीय स्रोत सङ्कलन

(रु लाखमा)

क्र.सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	परिवर्तन (%)
	प्राथमिक पूँजी	२६९८	१०५९८	२९२.८०
	निक्षेप	४९५४८	६३३१०	२७.७८
	सापटी	१५८७	१७५७	१०.७१

	कुल वित्तीय स्रोत	५११३५	६५०६७	२७.२४
	वित्तीय स्रोत सङ्कलन/प्राथमिक पूँजी (गुणा)	१८.९५	६.१४	६७.६०

२०६२ आषाढ मसान्तमा विकास बैङ्कहरूको निक्षेप रु. ६३३१० लाख र सापटी रु. १७५७ लाख गरी जम्मा रु. ६५०६७ लाख कुल वित्तीय स्रोत रहेको देखिन्छ, जुन २०६१ आषाढको तुलनामा २७.२४ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ।

१.१.३ निक्षेप संरचना

(रु लाखमा)

क्र.सं.		रकम	अंश (प्रतिशतमा)
१)	बचत	१४०५२	२२.२०
२)	मुद्दति	४३४०१	६८.५५
३)	चलती	९८	०.१५
४)	अन्य	५७५९	९.१०
	जम्मा	६३३१०	१००.००

विकास बैङ्कहरूमा कायम रहेको निक्षेपमध्ये रु. ४३४०१ लाख (६८.५५ प्रतिशत) मुद्दति, रु. १४०५२ लाख (२२.२० प्रतिशत) बचत, रु. ९८ लाख (०.१५ प्रतिशत) चलती र बाँकी रु. ५७५९ लाख (९.१० प्रतिशत) अन्य बचत रहेको छ।

१.१.४ कर्जा/निक्षेप अनुपात

(रु लाखमा)

क्र.सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	परिवर्तन (%)
	कर्जा तथा सापट	४२३२७	५२६६७	२४.४२
	निक्षेप	४९५४८	६३३१०	२७.७८
	कर्जा । निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	८५.४३	८३.१९	(२.२४)

२०६२ आषाढमा विकास बैङ्कहरूको कुल कर्जा तथा सापटी रु. ५२६६७ लाख र निक्षेप रु. ६३३१० लाख रहेको छ। विकास बैङ्कहरूको समग्र कर्जा निक्षेप अनुपात ८३.१९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ।

१.१.५ प्रतिफल

विकास बैङ्कहरूको नाफा नोक्सान स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ।

(रु लाखमा)

	२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ
सञ्चित मुनाफा	(२९१४)	(१३५६)

विकास बैङ्कहरूको २०६२ आषाढ मसान्तसमा रु. १३५६ लाख सञ्चित नोक्सान रहेको देखिन्छ, जुन २०६१ आषाढ मसान्तको तुलनामा ५३.४६ प्रतिशतले घटेको देखिन्छ।

१.१.६ गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति (कृषि विकास बैङ्क र नेपाल औद्योगिक विकास निगम बाहेक)

(रु लाखमा)

	२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	परिवर्तन (%)
गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति	१०७२	३०७३	१८६.६६

२०६२ आषाढमा विकास बैङ्कको कुल गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति २०६१ आषाढको तुलनामा १८६.६६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३०७३ लाख रहेको देखिन्छ।

१.२ निर्देशन पालना स्थिति

विकास बैङ्करूलाई जारी गरिएका नियमन सम्बन्धी निर्देशन पालना सम्बन्धमा देहाए अनुसार विश्लेषण गरिएको छ ।

१.२.१ पूँजीकोष

(रु लाखमा)

क्र.सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	परिवर्तन %
	पूँजीकोष	३२११	११०३०	२४३.५०
	प्राथमिक पूँजी	२६९८	१०५९८	२९२.८१
	जोखिम भारित सम्पत्ति	५०७५४	६७०३४	३२.०७
	पूँजीकोष (जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात) प्रतिशतमा	६.३४	१६.४५	१०.११
	प्राथमिक पूँजी (जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात) प्रतिशतमा	५.३२	१५.८१	१०.६१

विकास बैङ्करूको प्राथमिक पूँजी जोखिम भारित सम्पत्तिको १५.८१ प्रतिशत र कूल पूँजीकोष १६.४५ प्रतिशत रहेकोमा निम्न विकास बैङ्करूले न्यूनतम पूँजीकोष कायम गरेको देखिदैन ।

क्र.सं.	विकास बैङ्कको नाम	पूँजीकोष अनुपात
	मालिका विकास बैङ्क	७.८७
	नेपाल विकास बैङ्क	-३.३७
	पशुपति विकास बैङ्क	६.३२
	नारायणी औद्योगिक विकास बैङ्क	८.३८
	कर्णाली विकास बैङ्क	९.१८

१.२.२ वित्तीय स्रोत सङ्कलन

(रु लाखमा)

क्र.सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	परिवर्तन (%)
	प्राथमिक पूँजी	२६९८	१०५९८	२९२.८०
	निक्षेप	४९५४८	६३३१०	२७.७८
	सापटी	१५८७	१७५७	१०.७१
	कुल वित्तीय स्रोत	५११३५	६५०६७	२७.२४
	वित्तीय स्रोत सङ्कलन/प्राथमिक पूँजी (गुणा)	१८.९५	६.१४	६७.६०

विकास बैङ्करूको कूल वित्तीय स्रोत समिक्षा अवधिमा प्राथमिक पूँजीको ६.१४ गुणा मात्र रहेकोले यस बैङ्कको निर्देशन पालना गरेको देखिन्छ । तर देहाएका विकास बैङ्करूले तोकिएको सीमाभन्दा बढी वित्तीय स्रोत सङ्कलन गरेको देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

क्र.सं.	विकास बैङ्कको नाम	सङ्कलित वित्तीय स्रोत (रु. लाखमा)	प्राथमिक पूँजी (रु. लाखमा)	वित्तीय स्रोत सङ्कलन (प्राथमिक पूँजीको गुणा)
	नेपाल विकास बैङ्क	१६३१३	(५९५)	(२७.४२)
	मालिका विकास बैङ्क	४४३८	२९५.२२	१५.०३
	पशुपति विकास बैङ्क	१३७०	७२.६१	१८.८७

१.२.३ कर्जा वर्गीकरण र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

(रु. लाखमा)

क्र.सं.	कर्जा वर्गीकरण	कर्जा		कर्जा नोक्सानी व्यवस्था
		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	२०६२ आषाढ
	मुद्दति रसिद कर्जा	२५१	१४४	-
	असल	३५९२१	४९०३८	४२७
	पुनर्संरचना	१०४०	६४८	१०२
	कमसल	६१५	१६११	३९८
	शङ्कास्पद	३२४६	५००	२५०
	खराब	१२५४	७२६	७२६
	जम्मा	४२३२७	५२६६७	१९०३
	निष्कृत्य कर्जा रकम (रु.)		३४८५	
	कूल कर्जामा निष्कृत्य कर्जाको अंश (प्रतिशतमा)		६.६२	

२०६२ आषाढमा कूल कर्जा रु. ५२६६७ लाखमध्ये ६.६२ प्रतिशतमा (रु. ३४८५ लाख) निष्कृत्य कर्जा रहेको देखिन्छ ।

१.२.४ क्षेत्रगत कर्जा प्रवाह स्थिति

(रु लाखमा)

क्र.सं.	शीर्षक	रकम	प्रतिशत
१)	कृषि	३२५३	६.१८
२)	उद्योग	११३७५	२१.६०
३)	सेवा	११६६७	२२.१६
४)	जग्गा विकास तथा आवास	११०७३	२१.०२
५)	व्यापार	१०७६२	२०.४३
६)	अन्य	४५३७	८.६१
	जम्मा	५२६६७	१००.००

विकास बैङ्करूको २०६२ आषाढमा बाँकी कर्जामध्ये सबैभन्दा बढी सेवा क्षेत्रमा २२.१६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

१.२.५ लगानी

(रु लाखमा)

क्र.सं.	लगानी	रकम	प्रतिशत
१)	सरकारी सुरक्षणपत्र	११७६	२७.७०
२)	शेयर तथा डिभेन्चर	९७९	२३.०७
३)	अन्य लगानी	२०९०	४९.२३
	जम्मा	४२४५	१००

उपर्युक्त तालिकाअनुसार विकास बैङ्करूको कूल लगानीमध्ये २७.७० प्रतिशत सरकारी सुरक्षणपत्रमा, शेयर तथा डिभेन्चरमा २३.०७ प्रतिशत र अन्य क्षेत्रमा ४९.२३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

१.२.६ वित्तीय विवरण प्रकाशन

समीक्षा अवधिमा विकास बैङ्करूले ब्याजदर प्रकाशन र वित्तीय विवरण तोकिएको समयावधि भित्रै पेश गरेको देखिन्छ ।

१.२.७ आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

विकास बैङ्करूले यस बैङ्कको निर्देशन अनुरूप अर्धवार्षिक अवधिको आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अवधि समाप्त भएको तीन महिनाभित्र पेश गरेको देखिन्छ ।

२. लघुवित्त विकास बैक

यस बैङ्कबाट ग्रामीण विकास बैङ्क लगायत ९ लघुवित्त विकास बैङ्क र २ थोक लघुकर्जा कारोवार प्रवाह गर्ने विकास बैङ्क गरी जम्मा ११ विकास बैङ्कमध्ये पूर्वाञ्चल, मध्यमाञ्चल, पश्चिमाञ्चल र सुदुर-पश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्कहरूको लेखापरीक्षण नभएको र अन्य ७ बैङ्कहरूको २०६२ आषाढको लेखापरीक्षण गरिएको वित्तीय विवरणको आधारमा विश्लेषण गर्दा देहायबमोजिमको स्थिति देखिएको छ ।

२.१ वित्तीय विश्लेषण

२.१.१ कूल सम्पत्ति

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	परिवर्तन (%)
	कूल सम्पत्ति	४९५०४	६९८१२	२४.८६
	जोखिम भारित सम्पत्ति	४२७०२	५३२६२	२४.७३

२०६२ आषाढ मसान्तमा लघुवित्त विकास बैङ्कको कूल सम्पत्ति रु. ६९८१२ लाख रहेको देखिन्छ जुन २०६१ आषाढको कूल सम्पत्ति रु. ४९५०४ लाखको तुलनामा २४.८६ प्रतिशतले बढि हुन आउँछ । त्यसै गरी २०६२ आषाढ मसान्तमा उक्त बैङ्कहरूको कूल जोखिम भारित सम्पत्ति रु. ५३२६२ लाख रहेको देखिन्छ, जुन २०६१ आषाढको तुलनामा २४.७३ प्रतिशतले बढी हुन आउँछ ।

२.१.२ वित्तीय स्रोत सङ्कलन

(रु लाखमा)

क्र.सं.		कूल
	प्राथमिक पूँजी	४४२३
	निक्षेप । बचत	७४८९
	सापटी	४९२८४
	कूल वित्तीय स्रोत	४८७७३
	वित्तीय स्रोत सङ्कलन/प्राथमिक पूँजी (गुणा)	११.०२

२०६२ आषाढमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरूको रु. ४८७७३ लाख वित्तीय स्रोत रहेको देखिन्छ जुन प्राथमिक पूँजीको ११.०२ गुणा हुन आउँछ ।

२.१.३ कर्जा निक्षेप अनुपात

(रु लाखमा)

क्र.सं.		लघुवित्त विकास बैङ्क	थोक लघुवित्त विकास बैङ्क	जम्मा रकम
१)	कर्जा तथा सापट	२३२८६	११९००	३५१८६
२)	निक्षेप (बचत)	७३५४	१३५	७४८९
३)	अनुपात (प्रतिशतमा)	३१७	८८१५	४७०

२०६२ आषाढमा लघुवित्त र थोक लघुवित्त विकास बैङ्कले प्रवाह गरेको कर्जामध्ये क्रमशः रु. २३२८६ लाख र रु. ११९०० लाख गरी जम्मा रु. ३५१८६ लाख कर्जा बाँकी रहेको र निक्षेप एवम् बचत क्रमशः रु. ७३५४ लाख तथा १३५ लाख गरी जम्मा रु. ७४८९ लाख रहेको देखिन्छ । यसप्रकार लघुवित्त तथा थोक लघुवित्त संस्थाको कर्जा/निक्षेप अनुपात क्रमशः ३१७ प्रतिशत र ८८१५ प्रतिशत रहेको देखिन्छ, भने दुवै प्रकारका संस्थाको औसत ४७० प्रतिशत रहेको देखिन्छ । लघुवित्त विकास बैङ्कको साधनको मुख्य स्रोत सापटी हुने र निक्षेपको अंश अत्यन्त कम हुँदा कर्जा निक्षेप अनुपात त्यस रुपमा बढी देखिन गएको हो ।

२.१.४ प्रतिफल

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	परिवर्तन
	खुद नाफा (नोक्सान)	३३८	५४४	६०.९५
१)	थोक लघुवित्ततर्फ	६६	७३	१०.६१
२)	लघुवित्त तर्फ	२७२	४७१	७३.१६

लघुवित्त विकास बैङ्कहरूको खुद नाफा आ.व. २०६०/६१ मा रु. ३३८ लाख रहेकोमा आ.व. २०६१/६२ मा ६०.९५ प्रतिशतले वृद्धि भई २०६२ आषाढमा रु. ५४४ लाख पुगेको देखिन्छ। यसमध्ये थोक लघुवित्ततर्फ आ.व. २०६०/६१ मा खुद नाफा रु. ६६ लाख रहेकोमा आ.व. २०६१/६२ मा १०.६१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७३ लाख पुगेको देखिन्छ।

२.१.५ ब्याजदर

लघुवित्त विकास बैङ्कहरूको कर्जामा लिने ब्याजदर न्यूनतम ६ प्रतिशतदेखि अधिकतम २५ प्रतिशतसम्म रहेको पाइन्छ। त्यसैगरी बचतमा न्यूनतम ६ प्रतिशतदेखि अधिकतम ९ प्रतिशतसम्म ब्याज प्रदान गर्ने गरेको पाइन्छ। औसतमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरूले कर्जामा लिने ब्याजदर १७ प्रतिशत र बचतमा प्रदान गर्ने ब्याजदर ६.९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ।

२.२ निर्देशन पालना स्थिति

लघुवित्त विकास बैङ्कहरू (थोक तथा लघुकर्जा) द्वारा प्रचलित कानूनका तथा निर्देशनको पालना स्थिति देहायबमोजिम रहेको छ।

२.२.१ पूँजीकोष

(रु लाखमा)

क्र.सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	परिवर्तन %
	पूँजीकोष	८२५५	८५७२	३.८४
	प्राथमिक पूँजी	६११८	४५१६	(२६.१८)
	जोखिम भारित सम्पत्ति	३६४७६	५३२६२	४६.०२
	पूँजीकोष।जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात) प्रतिशतमा	२२.६३	१६.०९	(६.५४)
	प्राथमिक पूँजी।जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात) प्रतिशतमा	१६.७७	८.४८	(८.२९)

आ.व. २०६१/६२ मा लघुवित्त विकास बैङ्कहरूको प्राथमिक पूँजी र पूँजीकोष जोखिम भारित सम्पत्तिको क्रमशः ३ प्रतिशत र ६ प्रतिशत हुनुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा उक्त अनुपात क्रमशः ८.४८ प्रतिशत र १६.०९ प्रतिशत कायम रहेको देखिन्छ। यसप्रकार औसतमा लघुवित्त विकास बैङ्कहरूले पूँजीकोषसम्बन्धी निर्देशनको पालना गरेको देखिन्छ। तर मध्य-पश्चिमाञ्चल र सुदुर-पश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्कको प्राथमिक पूँजी ऋणात्मक रहेको देखिन्छ।

२.२.२ वित्तीय स्रोत सङ्कलन

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		कूल
	प्राथमिक पूँजी	४४२३
	निक्षेप । बचत	७४८९
	सापटी	४९२८४
	कूल वित्तीय स्रोत	४८७७३
	वित्तीय स्रोत सङ्कलन/प्राथमिक पूँजी (गुणा)	११.०२

लघुवित्त विकास बैङ्करूले आफ्नो प्राथमिक पूँजीको अधिकतम २० गुणासम्म वित्तीय स्रोत सङ्कलन गर्नसक्ने व्यवस्था रहेकोमा लघुवित्त विकास बैङ्कले औसतमा २०६२ आषाढ मसान्तमा आफ्नो प्राथमिक पूँजीको ११.०२ गुणा वित्तीय स्रोत सङ्कलन गरेको देखिन्छ । निम्न बैङ्करूको प्राथमिक पूँजी ऋणात्मक भएकोले संकलित वित्तीय स्रोतले उक्त सीमा नाघेको देखिन्छ ।

१. मध्य-पश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्क
२. सुदूर-पश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्क

२.२.३ कर्जा वर्गीकरण तथा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

थोक लघुकर्जा कारोवार गर्ने बाहेक लघुवित्तको कारोवार गर्ने ९ विकास बैङ्करूमध्ये पूर्वाञ्चल, मध्यमाञ्चल, मध्य-पश्चिमाञ्चल र सुदूर-पश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्कबाहेक अन्य पाँच लघुवित्त विकास बैङ्कको २०६२ आषाढ मसान्तको वित्तीय विवरणको आधारमा विश्लेषण गर्दा कर्जाको गुणस्तर एवम् कर्जा नोक्सानी व्यवस्थाको स्थिति निम्नवमोजिम देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

क्र.सं.	कर्जा वर्गीकरण	बांकी कर्जा	कर्जा नोक्सानी व्यवस्था
	असल	१२०९०	१२१
	कमसल	१७५	४४
	शङ्कास्पद	११८	५९
	खराब	३०१	३०१
	कूल	१२६८४	५२५

२.२.४ अनिवार्य नगद मौज्जात तथा तरल सम्पत्ति

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		रकम
१.	नगद	१२९
२	नेपाल राष्ट्र बैङ्क मौज्जात	९५५
३	वाणिज्य बैङ्क मौज्जात	५७४९
४	सरकारी सुरक्षणपत्र लगानी	१६२५
५	मुद्दति निक्षेप लगानी (९० प्रतिशत)	१०३५५
६	कुल तरल सम्पत्ति	१८८१३
७	कुल बचत तथा सापटी	४८७७३
८	तरल सम्पत्ति । कुल बचत तथा सापटी (प्रतिशतमा)	३८.५७

अनिवार्य नगद तथा तरलता मासिक औसतको आधारमा अनुगमन गर्ने व्यवस्था रहेकोमा लघुवित्त विकास बैङ्करूको २०६२ आषाढ महिनाको स्थितिका आधारमा औसतमा तरलता कूल बचत दायित्वको ३८.५७ प्रतिशत रहेको देखिएको र अनिवार्य नगद मौज्जात कूल सापटी कोषको २.४६ प्रतिशत देखिएकोले निर्देशन अनुरूप नै देखिन्छ ।

२.२.५ ब्याजदर

२०६२ आषाढ मसान्तको स्थितिको विश्लेषणबाट लघुवित्त विकास बैङ्कहरूको कर्जामा लिने ब्याजदर ६ प्रतिशतदेखि २५ प्रतिशतसम्म र बचतमा दिने ब्याजदर ६ प्रतिशतदेखि ९ प्रतिशत रहेको पाइन्छ ।

२.२.६ साधारण जगेडा कोष

लघुवित्त विकास बैङ्कहरूले प्रत्येक वर्ष खुद मुनाफाबाट साधारण जगेडा कोषमा निश्चित अनुपातमा रकम जम्मा गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था रहेकोमा पूर्वाञ्चल, मध्यमाञ्चल, मध्य-पश्चिमाञ्चल र सुदूर पश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्कको लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण प्राप्त भइनसकेकोले ती बाहेकका लघुवित्त विकास बैङ्कहरूले सो व्यवस्थाको पालना गरेको देखिन्छ ।

३. वित्त कम्पनी

३.१ वित्तीय विश्लेषण

३.१.१ कूल सम्पत्ति

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	परिवर्तन	
				रकम	प्रतिशत

२०६२ आषाढसम्ममा समग्र वित्त कम्पनीको कूल सम्पत्ति रु. लाख पुगेको छ जुन २०६१ आषाढको तुलनामा १०.८७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । २०६२ आषाढमा कूल सम्पत्तिमध्ये जोखिम भारित सम्पत्ति ८१.८१ प्रतिशत अर्थात् रु. लाख छ । गत वर्ष सो सम्पत्ति कूल सम्पत्तिको ७८.७५ प्रतिशत अर्थात् रु. २१३९६० लाख रहेको थियो ।

३.१.२ वित्तीय स्रोत सङ्कलन

(रु. लाखमा)

क्र. सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	परिवर्तन	
				रकम	प्रतिशत
(क)	निक्षेप	१९४९३७	२२३२९५	२८३५८	१४.५५
(ख)	सापटी	१३४३१	९८९९	(३५३२)	(२६.३०)
	कूल वित्तीय स्रोत	२०८३६८	२३३१९४	२४८२७	११.९२
	वचत निक्षेप	३७११७	५४९००		
	प्राथमिक पूँजी	२८५९२	३२१३८		
	वचत निक्षेप/प्राथमिक पूँजी अनुपात (गुणा)	१.३०	१.७१		
	वित्तीय स्रोत सङ्कलन/प्राथमिक पूँजी अनुपात (गुणा)	७.२८	७.२६		

२०६२ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूले निक्षेपतर्फ रु. २२३२९५ लाख र सापटीतर्फ रु. ९८९९ लाख गरी जम्मा रु. २३३१९४ लाख वित्तीय स्रोत सङ्कलन गरेको देखिन्छ । यो रकम २०६१ आषाढको तुलनामा ११.९२ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । वित्तीय स्रोत सङ्कलनमा निक्षेपलाई मात्र हेर्दा २०६१ आषाढ मसान्तको तुलनामा १४.५५ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ भने सापटीतर्फ २६.३० प्रतिशतले न्हास भएको देखिन्छ ।

वित्त कम्पनीहरूले २०६२ आषाढ मसान्तसम्म प्राथमिक पूँजीको ७.२६ गुणा वित्तीय स्रोत सङ्कलन गरेको देखिन्छ जुन २०६१ आषाढमा ७.२८ गुणा रहेको थियो । त्यसैगरी वित्त कम्पनीहरूले प्राथमिक पूँजीको २.५ गुणासम्म वचत निक्षेप सङ्कलन गर्नसक्ने व्यवस्था रहेकोमा १.७१ गुणा सङ्कलन गरेको देखिन्छ जुन २०६१ आषाढसमान्तमा १.३० गुणा थियो ।

३.१.३ कर्जा निक्षेप अनुपात

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		आ.ब. २०६१	आ.ब. २०६२	वृद्धि प्रतिशत
	कर्जा तथा सापट			१८.०८
	निक्षेप	१९४९३७	२२३२९५	१४.५५
	कर्जा निक्षेप अनुपात (प्रतिशतमा)	९१.५७	९४.४०	

२०६१ आषाढमा वित्त कम्पनीहरूको कर्जा निक्षेप अनुपात ९१.५७ प्रतिशत रहेकोमा २०६२ आषाढमा वृद्धि भई ९४.४० प्रतिशत पुगेको देखिन्छ ।

३.१.४ प्रतिफल

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	वृद्धि प्रतिशत
	सञ्चालन मुनाफा	रु. ९०८७	रु. ११६९१	२९.७६
	खुद मुनाफा	-	रु. ४८८२	-

वित्त कम्पनीहरूले २०६१ आषाढ मसान्तमा रु. ९०८७ लाख कूल संचालन मुनाफा गरेकोमा २०६२ आषाढ मसान्तमा २९.७६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ११६९१ लाख पुगेको देखिन्छ । समिक्षा अवधिमा सञ्चालनमा रहेका वित्त कम्पनीहरूको खुद मुनाफा रु. ४८८२ लाख रहेको देखिन्छ ।

३.१.५ गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति

(रु. लाखमा)

क्र. सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	परिवर्तन	
				रकम	प्रतिशत
	गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति	४८९३	४७७०	(१२३)	(२.५१)
	कूल सम्पत्ति	२७१७०७	३०१२५२		
	गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति/कूल सम्पत्ति	१.८०	१.५८		
	गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको लागि व्यवस्था	१४६७	२१४४		
	गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको लागि व्यवस्था अनुपात	२९.९८	४४.९४		

वित्त कम्पनीहरूको २०६२ आषाढ मसान्तसम्म गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति रु ४७७० लाख रहेको छ जुन २०६१ आषाढको तुलनामा २.५१ प्रतिशतले ह्रास आएको देखिन्छ । यस अवधिमा कूल सम्पत्तिको १.५८ प्रतिशत मात्र गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति देखिएको छ । साथै गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको लागि रु. २१४४ लाख नोक्सानी व्यवस्था कायम गरेको देखिन्छ, जुन कूल गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको ४४.९४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

३.१.६ कर्जा संरचना तथा क्षेत्रगत कर्जा

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		कर्जा रकम		कर्जा संरचना प्रतिशत		परिवर्तन %	
		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	रकम	प्रतिशत
	हायरपर्चेज						
	आवाश						
	आवधिक कर्जा						
	लिजिङ्ग						
	मर्चेण्ट बैंकिङ्ग कारोवार						
	मुद्दति रसिद कर्जा						
	अन्तरवित्त कम्पनी कर्जा						
	अन्य कर्जा						
	जम्मा						

२०६२ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको कूल कर्जा तथा सापट रु. २१०७८५ लाख देखिन्छ । यो रकम २०६१ आषाढ मसान्तको तुलनामा १८.०८ प्रतिशतले वृद्धि देखिन्छ ।

२०६२ आषाढको कर्जा तथा सापटलाई क्षेत्रअनुसार विश्लेषण गर्दा २०६१ आषाढको तुलनामा हायरपचेज कर्जा, आवाश कर्जा, आवधिक कर्जा, मुद्दति रसिद र अन्य कर्जामा क्रमशः २२.०१ प्रतिशत, २७.७८ प्रतिशत, १०.६९ प्रतिशत, ३.२७ प्रतिशत र ११७.२४ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ भने लिजिङ्ग तथा मर्चेण्ट बैकिङ्ग कारोवार क्रमशः २१.७४ प्रतिशत र ५९.६७ प्रतिशतले च्हास भएको देखिन्छ । यस आर्थिक वर्षमा अन्तरवित्त कम्पनी कर्जा शीर्षकमा कुनै कारोवार भएको देखिदैन । सो शीर्षक अन्तर्गत गत वर्ष रु. ९ लाख रहेको देखिन्छ । समग्रमा उक्त अवधिमा कूल कर्जा मध्ये हायर पचेजमा १७ प्रतिशत, आवासमा ३२.२८ प्रतिशत, आवधिकमा ४३.६५ प्रतिशत, लिजिङ्गमा १.१८ प्रतिशत, मर्चेण्ट बैकिङ्गमा ०.०१ प्रतिशत, मुद्दति रसिद धितोमा ३.५६ प्रतिशत र अन्यमा २.३१ प्रतिशत कर्जा प्रवाह भएको देखिन्छ ।

३.१.७ लगानी

(रु.लाखमा)

क्र.सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ		परिवर्तन	
			रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
	सरकारी सुरक्षणपत्र	१३११६			(१७०७)	(१३.०१)
	शेयर तथा डिवेन्चर	३३९६			(४५८)	(१३.४७)
	अन्य लगानी	४१६			१६८६७	४०५४.५६
	जम्मा लगानी	१६९२८			१४७०२	८६.८६

२०६२ आषाढ मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको कूल लगानी रु. ३१६३० लाख पुगेको देखिन्छ । यो रकम २०६१ आषाढको तुलनामा ८६.८६ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । यस अवधिमा कूल लगानीमध्ये सरकारी सुरक्षणपत्र, शेयर तथा डिवेन्चर र अन्य लगानीमा क्रमशः ३६.०७ प्रतिशत, ९.२९ प्रतिशत र ५४.६४ प्रतिशत लगानी रहेको छ । यस अवधिको लगानीलाई २०६१ आषाढसँग तुलना गर्दा सरकारी सुरक्षणपत्र र शेयर तथा डिवेन्चरमा १३.०१ प्रतिशत र १३.४७ प्रतिशतले च्हास आएको देखिन्छ भने अन्य लगानीमा गत वर्ष रु. ४१६ लाख मात्र रहेकोमा समिक्षा अवधिमा रु. १७२८३ लाख पुगेको देखिन्छ । अन्य लगानी अन्तर्गत विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको मुद्दति निक्षेप समावेश गरिएको छ ।

३.१.८ कर्जा वर्गीकरण तथा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

वित्त कम्पनीहरूले प्रत्येक आर्थिक वर्षको आषाढ मसान्तमा असुल गर्न बाँकी कर्जा तथा सापटीको आधारमा कर्जा वर्गीकरण गरी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने भए अनुसार आ.व. २०६०/६१ र २०६१/६२ को समग्ररूपमा वित्त कम्पनीहरूको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था देहायबमोजिम रहेको देखिन्छ ।

(रु. लाखमा)

क्र.सं.	कर्जा वर्गीकरण	आ.व. २०६०/६१		आ.व. २०६१/६२	
		कर्जा रकम	नोक्सानी व्यवस्था	कर्जा रकम	नोक्सानी व्यवस्था
१)	असल (१ प्रतिशत)	१६६०७०	१६९४	१९६२२२	२५८०
२)	पुनर्संरचना । नविकरण (१२.५ प्रतिशत)	२५५५	३८९	३५१४	७९९
३)	कमसल (२५ प्रतिशत)	१९९३	४९८	२५४७	६३७
४)	शंकास्पद (५० प्रतिशत)	२०३२	१०१६	२०६७	१०३३
५)	खराब	५८५८	५८५२	६४३५	६४३६
	जम्मा	१७८५०८	९४४९	२१०७८५	११४८५
	निष्क्रिय कर्जा	१०४०६		११५१०	
	निष्क्रिय कर्जा (प्रतिशत)	५.८३		५=४६	
	कूल कर्जामा नोक्सानी ब्यवस्था (प्रतिशत)	५.२९		५=४५	

वित्त कम्पनीहरूको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था आ.व. २०६१/६२ मा रु. ११४८५ लाख रहेको देखिन्छ । यसमध्ये असल कर्जाको लागि गरिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. २५८० लाख (२२.४६ प्रतिशत) र पुनर्संरचना गरिएको कर्जा, कमसल, शङ्कास्पद र खराब कर्जाको लागि गरिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्थाको अंश ७७.५४ प्रतिशत अर्थात् रु. ८९०५ लाख भएको देखिन्छ । त्यस्तै समग्र वित्त कम्पनीको निष्कृत्य कर्जा गत आर्थिक वर्षमा ५.८३ प्रतिशत र यस आर्थिक वर्षमा ५.४६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

३.१.९ तरलता

(रु.लाखमा)

क्र.सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ
	नगद	१३९२	१२६७
	नेपाल राष्ट्र बैङ्क मौज्दात	४५५३	५२५२
	वाणिज्य बैङ्क मौज्दात	३१३९९	२४०४२
	अन्य वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्दात	१५२७८	१७६३१
	सरकारी सुरक्षणपत्रमा लगानी	१३११६	११४०९
	जम्मा तरल सम्पत्ति	६५७३८	५९६०१
	कूल निक्षेप	१९४९३७	२२३२९५
	तरलता/कूल निक्षेप (प्रतिशत)	३३.७२	२६.६९

वित्त कम्पनीहरूको कूल तरल सम्पत्ति २०६२ आषाढ मसान्तमा रु. ५९६०१ लाख रहेको देखिन्छ, जुन रकम २०६१ आषाढमा रु. ६५७३८ लाख रहेको थियो । यस अवधिमा वित्त कम्पनीको तरल सम्पत्ति कूल निक्षेपको २६.६९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ जुन २०६१ आषाढमा ३३.७२ प्रतिशत रहेको थियो ।

३.२ निर्देशन पालनाको स्थिति

३.२.१ पूँजीकोष

(रु. लाखमा)

क्र.सं		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	परिवर्तन %	
				रकम	प्रतिशत
	(क) प्राथमिक पूँजी	२८५९२	३२१३८	३५४६	१२.४०
	(ख) पूरक पूँजी	१९७४	२९१५	९४१	४७.७०
	पूँजीकोष	३०५६६	३५०५३	४४८७	१४.६८
	जोखिम भारित सम्पत्ति	२१३९६०	२४६४४५		
	प्राथमिक पूँजी/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात	१३.३६	१३.०४		
	पूँजीकोष/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात	१४.२९	१४.२२		

वित्त कम्पनीहरूको २०६२ आषाढ मसान्तमा पूँजीकोष रु. ३५०५३ लाख रहेको छ जुन २०६१ आषाढको तुलनामा १४.६८ प्रतिशतको वृद्धि देखिन्छ । पूँजीकोषमध्ये प्राथमिक पूँजीको अंश ९१.६८ प्रतिशत (रु. ३२१३८ लाख) रहेको छ । यो रकम २०६१ आषाढको तुलनामा १२.४० प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । यस अवधिमा जोखिम भारित सम्पत्ति रु. २४६४४५ लाख रहेको छ । पूँजीलाई जोखिम भारित सम्पत्तिसँग आबद्ध गरी हेर्दा पूँजीकोष अनुपात १४.२२ प्रतिशत रहेको देखिन्छ, जुन २०६१ आषाढमा १४.२९ प्रतिशत रहेको थियो । त्यसैगरी प्राथमिक पूँजी अनुपात २०६२ आषाढमा १३.०४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ, जुन २०६१ आषाढमा १३.३६ प्रतिशत रहेको थियो ।

२०६२ आषाढ मसान्तमा देहायका कम्पनीहरूले यस बैङ्कको निर्देशन अनुरूपको न्यूनतम प्राथमिक पूँजी तथा पूँजीकोष कायम गरेको देखिँदैन ।

क्र.सं.	वित्त कम्पनीको नाम	कायम गरेको पूँजीकोष अनुपात
	मर्चेन्ट फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, काठमाडौं	९.८६
	क्रिष्टल फाइनेन्स	९.२४

निम्न वित्त कम्पनीहरूको उक्त अवधिको लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण प्राप्त भएको छैन ।

१. हिमालय फाइनेन्स एण्ड सेभिङ्ग कम्पनी लिमिटेड, काठमाडौं,
२. सम्भना फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, बनेपा
३. नेपाल श्रीलङ्का मर्चेन्ट बैङ्क कम्पनी लिमिटेड, काठमाडौं
४. अरुण फाइनेन्स एण्ड सेभिङ्ग कम्पनी लिमिटेड, धरान
५. नेपाल-बंगलादेश फाइनेन्स एण्ड लिजिङ्ग कम्पनी लिमिटेड, विराटनगर ।

३.२.२ वित्तीय स्रोत सङ्कलन

निम्न वित्त कम्पनीहरूले तोकिएको सीमाभन्दा बढी वित्तीय स्रोत सङ्कलन गरेको देखिन्छ ।

क्र.सं.	वित्त कम्पनीको नाम	वित्तीय स्रोत सङ्कलन (गुणा)
१)	मर्चेन्ट फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, काठमाडौं	१०.१९
२)	क्रिष्टल फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड, काठमाडौं	१२.३८

अरुण फाइनेन्स एण्ड सेभिङ्ग लिमिटेडको प्राथमिक पूँजी ऋणात्मक रहेकोले थप वित्तीय स्रोत सङ्कलन गर्नसक्ने अवस्थामा छैन ।

वित्त कम्पनीहरूले आफ्नो प्राथमिक पूँजीको २.५ गुणासम्म बचत निक्षेप सङ्कलन गर्नसक्ने व्यवस्था रहेकोमा देहायका वित्त कम्पनीहरूले उक्त सीमाभन्दा बढी बचत निक्षेप सङ्कलन गरेको देखिन्छ ।

क्र.सं.	वित्त कम्पनीको नाम	बचत निक्षेप सङ्कलन (गुणा)
	अन्नपूर्ण फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड	२.८७
	एल्पिक एभरेष्ट फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड	६.९०
	नवदुर्गा फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड	२.५८

३.२.३ प्रतिग्राहक/क्षेत्रगत कर्जा सीमा

क्षेत्रगत कर्जा सीमासम्बन्धी यस बैङ्कको निर्देशनअनुसार कूल कर्जा सापट र पट्टा लगानीको निर्धारित प्रतिशतभन्दा बढी कर्जा तथा सापट कुनै एक मुल क्षेत्रमा प्रवाह गर्न नपाउने व्यवस्था रहेकोमा देहायका कम्पनीहरूले तोकिएको सीमाभन्दा बढी कर्जा लगानी गरेको पाइएको छ ।

क्र.सं.	वित्त कम्पनीहरूको नाम	क्षेत्र	प्रतिशत
	युनाइटेड फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड	हायरपर्चेज	७४.८२
	इन्भेष्टा फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड	हायरपर्चेज	४७.८३
	क्रिष्टल फाइनेन्स लिमिटेड	आवास	४३.६९
	रोयल मर्चेन्ट एण्ड बैकिङ्ग फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड	आवास	४०.४०

यस बैङ्कको क्षेत्रगत कर्जा सीमा सम्बन्धी निर्देशनबमोजिम आवास र हायरपर्चेज कर्जामा अधिकतम कर्जा सीमा ४० प्रतिशत रहे तापनि नेपाल आवास विकास वित्त कम्पनी लिमिटेड र अरुण फाइनेन्स एण्ड सेभिङ्ग कम्पनी लिमिटेडले यस बैङ्कबाट एकल क्षेत्रमा सीमाभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गर्न स्वीकृति लिएको हुनाले उक्त कम्पनीहरूको एउटै क्षेत्र आवास र हायर पर्चेज कर्जामा बढी कर्जा प्रवाह गरेको देखिन्छ ।

३.२.४ लगानी

यस बैङ्कबाट वित्त कम्पनीहरूले सङ्गठित संस्थाको शेयर तथा डिबेन्चरमा बढीमा आफ्नो प्राथमिक पूँजीको ३० प्रतिशतसम्म लगानी गर्न पाउने व्यवस्था रहेकोमा समग्रमा वित्त कम्पनीको लगानी स्थिति ९.२९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। तर देहाएका वित्त कम्पनीहरूले निर्दिष्ट सीमाभन्दा बढी लगानी गरेको देखिन्छ।

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	लगानी प्रतिशत
	नेपाल फाइनेन्स एण्ड सेभिङ्ग कम्पनी लिमिटेड	६९.२४
	एन.आइ.डि.सी. क्यापिटल मार्केटस्	५०.२९
	ललितपुर फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड	७२.०२

३.२.५ वित्तीय विवरण प्रकाशन

वित्त कम्पनीहरूले निक्षेपमा दिने र कर्जामा लिने ब्याजदर विवरण प्रत्येक अर्ध-वार्षिक अवधि समाप्त भएको एक महिनाभित्र राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामार्फत सार्वजनिक गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा यस अवधिमा उक्त निर्देशनको पालना गरेको देखिन्छ।

३.२.६ गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको नोक्सानी व्यवस्था

यस बैङ्कद्वारा वित्त कम्पनीलाई गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको नोक्सानी व्यवस्थासम्बन्धी मिति २०६०।१०।२९ मा जारी निर्देशन अनुसार उक्त अवधिमा वित्त कम्पनीहरूले कम्तीमा २५ प्रतिशत व्यवस्था गर्नुपर्नेमा मर्चेन्ट फाइनेन्स कम्पनीले १०.७८ प्रतिशतमात्र नोक्सानी व्यवस्था गरेको देखिन्छ।

३.२.७ अनिवार्य नगद मौज्दात तथा तरलता

तोकिएबमोजिमको अनिवार्य मौज्दात कायम नगर्ने देहाएका वित्त कम्पनीहरूलाई नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन अनुसार हर्जाना लगाइएको छ।

क्र.सं.	वित्त कम्पनीको नाम
१	पाटन फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड
२	प्रुडेन्सीयल वित्तीय सं. लिमिटेड
३	नेपाल बंगलादेश फाइनेन्स एण्ड लिजिङ्ग कम्पनी लिमिटेड

यस अवधिमा नारायणी फाइनेन्स कम्पनी लि., नारायणगढले न्यूनतम तरलता सम्बन्धी निर्देशन पालना गरेको पाइएन।

४. सहकारी संस्था

यस बैकबाट सीमित बैकिङ्ग कारोवार गर्न इजाजतप्राप्त २० सहकारी संस्थाहरूमध्ये १६ संस्थाहरूको लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण र मकालु यातायात सहकारी संस्था, राजश्री सेविंग्स एण्ड इन्भेष्टमेण्ट को-अपरेटिभ सोसाइटी, विकु बचत तथा ऋण सहकारी संस्था र किसान बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्थाको सोही अवधिसम्मको प्राप्त मासिक विवरणका आधारमा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण गरी निम्नानुसार वित्तीय विश्लेषण गरिएको छ ।

४.१ वित्तीय विश्लेषण

४.१.१ कूल सम्पत्ति

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		अवधि		परिवर्तन (%)
		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	
	कूल सम्पत्ति	२४२५४	२४९६२	२.९२
	जोखिम भारित सम्पत्ति	१८८६०	१९६२६	४.०६

२०६२ आषाढ मसान्तमा सहकारी संस्थाहरूको कूल सम्पत्ति रु. २४९६२ लाख रहेको छ । त्यसैगरी संस्थाहरूको कूल जोखिम भारित सम्पत्ति रु. १९६२६ लाख रहेको देखिन्छ । कूल सम्पत्तिमा कर्जा सापटको अंश ५९.५४ प्रतिशत रहेको छ ।

४.१.२ वित्तीय स्रोत सङ्कलन

(रु लाखमा)

क्र.सं.		अवधि		परिवर्तन (%)
		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	
	प्राथमिक पूँजी	१६९९	१९४४	१४.३६
	निक्षेप	१६७४२	१७८९५	६.८९
	(क) बचत	८२४५	९२७२	१२.४६
	(ख) मुद्दति	६४६०	८२१०	२७.०९
	(ग) अन्य	२०३७	४१३	-७९.७०
	सापटी	४११	७८७	९१.४८
	वित्तीय स्रोत सङ्कलन	१७१५३	१८६८२	८.९१
	वित्तीय स्रोत सङ्कलन/प्राथमिक पूँजी (गुणा)	१०.१०	९.६२	-

२०६२ आषाढ मसान्तमा सहकारी संस्थाहरूले निक्षेप रु. १७८९५ लाख र सापटी रु. ७८७ लाख गरी जम्मा रु. १८६८२ लाख वित्तीय स्रोत सङ्कलन गरेको देखिन्छ जुन २०६१ आषाढको तुलनामा ८.९१ प्रतिशतले बढेको देखिन्छ । सहकारी संस्थाहरूमा समीक्षा अवधिमा रहेको निक्षेपमध्ये रु. ८२१० लाख (४५.८८ प्रतिशत) मुद्दति, रु. ९२७२ लाख (५१.८१ प्रतिशत) बचत र बाँकी रु. ४१३ लाख (२.३१ प्रतिशत) अन्य निक्षेप रहेको छ ।

४.१.३ कर्जा निक्षेप अनुपात

(रु लाखमा)

क्र.सं.		अवधि		परिवर्तन %
		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	
	कर्जा तथा सापट	१३०९९	१४८६३	१३.४७
	निक्षेप	१६७४२	१७८९५	६.८९
	कर्जा/निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	७८.२४	८३.०६	६.१६

२०६२ आषाढमा सहकारी संस्थाहरूको कूल कर्जा तथा सापटी रु. १४८६३ लाख र निक्षेप रु. १७८९५ लाख रहेको छ । यसप्रकार समग्र कर्जा निक्षेप अनुपात ८३.०६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । २०६१ आषाढको तुलनामा संस्थाहरूको कर्जा निक्षेप अनुपात ६.१६ प्रतिशतले बढेको देखिन्छ ।

४.१.४ प्रतिफल

(रु. लाखमा)

	अवधि	
	२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ
नाफा-नोक्सान हिसाव	(५३९)	(४३७)

यस बैङ्कबाट सीमित बैकिङ्ग कारोवार गर्न स्वीकृतिप्राप्त सहकारी संस्थाहरूमध्ये निम्न संस्थाहरू नाफामा सञ्चालित भएका छन् ।

(रु. लाखमा)

क्र.सं.	संस्थाको नाम	रकम
१	विकु सहकारी संस्था	१५
२	नेपाल सहकारी वित्तीय संस्था	१३
३	महिला सहकारी संस्था	११
४	भेरी सहकारी संस्था	८
५	मकालु यातायात सहकारी संस्था	६
६	सगुन सहकारी संस्था	३
७	उपकार बचत कोष सहकारी संस्था	३
८	नवजीवन सहकारी संस्था	१

यस बैङ्कबाट सीमित बैकिङ्ग कारोवार गर्न स्वीकृतिप्राप्त सहकारी संस्थाहरूमध्ये निम्न संस्थाहरू नोक्सानमा सञ्चालित भएका छन् ।

(रु. लाखमा)

क्र.सं.	संस्थाको नाम	रकम
१	स्टार सहकारी संस्था	१
२	द सहारा सहकारी संस्था	६८
३	राजश्री सहकारी संस्था	११
४	सहकारी वित्तीय संस्था	८५
५	अमरावती बहुदेशीय सहकारी संस्था	१३८
६	किसान बहुदेशीय सहकारी संस्था	३
७	युनाइटेड बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	१९१

४.१.५ गैरबैकिङ्ग सम्पत्ति

(रु. लाखमा)

क्र.सं.	सहकारीको नाम	गैरबैकिङ्ग सम्पत्ति
१	नवजीवन सहकारी संस्था	१७८
२	अमरावती सहकारी संस्था	२५२
३	सगुन सहकारी संस्था	७१
४	द सहारा बचत तथा ऋण सहकारी	९२
५	महिला सहकारी संस्था	७८
६	सहकारी वित्तीय संस्था	१३
७	भेरी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	८
८	नेपाल सहकारी वित्तीय संस्था	६४
९	मकालु यातायात सहकारी संस्था	२७
१०	युनाइटेड बचत तथा सहकारी संस्था	८
११	किसान सहकारी संस्था	६
१२	हिमालय सहकारी संस्था	१७
१३	यति बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	४
	जम्मा	८१८

उपरोक्त सहकारी संस्थाहरूको गैरवैकिङ्ग सम्पत्ति २०६२ आषाढमा रु. ८१८ लाख रहेको देखिन्छ जुन २०६१ आषाढ (रु. १२२४ लाख) को तुलनामा ३३.४२ प्रतिशतलेले ज्ञास भएको छ।

४.१.६ ब्याजदर

सहकारी संस्थाहरूबाट प्राप्त ब्याजदरसम्बन्धी विवरणका आधारमा संस्थाहरूले न्यूनतम तीन महिनादेखि अधिकतम पाँच वर्षभन्दा बढी अवधिका निक्षेप स्वीकार गर्ने गरेको देखिन्छ। संस्थाहरूको तीन महिनासम्मको मुद्दति निक्षेपमा औसत ७.६६ प्रतिशत र पाँच वर्षभन्दा बढी अवधिको बचतमा औसत १२.४५ प्रतिशत ब्याजदर कायम भएको पाइन्छ। संस्थाहरूले निक्षेपमा दिने औसत ५.६७ प्रतिशत र कर्जामा लिने न्यूनतम १० देखि अधिकतम १५ प्रतिशत रहेको देखिन्छ।

४.१.७ जोखिम व्यवस्थापन

सहकारी संस्थाहरूमा हुनसक्ने विभिन्न जोखिमलाई विश्लेषण गर्न सकिने अवस्था नभए तापनि सहकारी संस्थाहरूको कूल निक्षेप दायित्वको २५.४६ प्रतिशत तरल सम्पत्ति रहेको देखिएको हुँदा प्रत्यक्ष रूपमा तरलता जोखिम कम रहेको देखिन्छ। सहकारी संस्थाहरूले आ-आफ्नो सम्पत्ति तथा दायित्वको व्यवस्थापनमा विशेष ध्यान दिन तथा Gap Analysis को आधारमा मात्र संस्थालाई आवश्यक पर्ने तरलताको व्यवस्था गर्न आवश्यक देखिन्छ।

माथि नै उल्लेख भएअनुसार सहकारी संस्थाहरूमध्ये सहकारी वित्तीय संस्था, अमरावती बहुद्देशीय सहकारी संस्था तथा युनाइटेड बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूको अत्यधिक नोक्सानी रहेको कारण समग्र सहकारी संस्थाहरूको कूल सञ्चित नोक्सान रु. ४३७ लाख रहेको देखिन्छ। समष्टिगत रूपमा सहकारी संस्थाहरू अत्यधिक सञ्चालन जोखिममा रहेको देखिन्छ।

४.१.८ कोष तथा व्यवस्था

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ
१)	कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	१५०६	१२०७
२)	अन्य कोष	८९५	३५८
	जम्मा	२४०१	१५६५

२०६१ आषाढमा रु. २४०१ लाख कोष तथा व्यवस्था रकम रहेकोमा २०६२ आषाढमा ३४.८२ प्रतिशतले ज्ञास आई रु. १५६५ लाख भएको देखिन्छ।

४.२ निर्देशन पालना स्थिति

४.२.१ पूँजीकोष

२०६२ आषाढ मसान्तसम्म सञ्चालनमा रहेका २० सहकारी संस्थाहरूको पूँजीकोष रु. २०६९ लाख प्राथमिक पूँजी रु. १९४४ लाख रहेको छ।

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		रकम		परिवर्तन %
		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	
१	शेयर पूँजी	१९१७	२०३९	६.३६
२	साधारण जगेडा	३२१	३४२	६.५४
३	नाफानोक्सान हिसाव	(५३९)	(४३७)	१८.९२
४	प्राथमिक पूँजी	१६९९	१९४४	१४.४२
५	कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	१५०६	१२६	-९१.६३
६	पूँजीकोष	३२०५	२०७०	-१.६८
७	जोखिम भारत सम्पत्ति	१८८६०	१९६२६	४.०६
८	पूँजीकोष/जोखिम भारत सम्पत्ति अनुपात	१६.९९	१०.५४	-६.४५

संस्थाहरूको २०६२ आषाढमा कायम रहेको पूँजीकोषलाई सोही अवधिको कूल जोखिम भारित सम्पत्तिसँग आवद्ध गरी हेर्दा पूँजीकोष अनुपात १०.५४ प्रतिशत र प्राथमिक पूँजी अनुपात ९.९१ प्रतिशत हुने देखिन्छ ।

२०६१ आषाढ मसान्तमा उपर्युक्त संस्थाहरूको पूँजीकोषलाई सोही अवधिको जोखिम भारित सम्पत्तिसँग आवद्ध गरी विश्लेषण गर्दा देहायका संस्थाहरूले आ.व. २०६१।०६२ को लागि पूँजीकोष सम्बन्धमा जारी गरेको निर्देशन अनुरूप प्राथमिक पूँजी ५ प्रतिशत र पूँजीकोष १० प्रतिशत कायम गर्नुपर्नेमा ऋणात्मक रहेको देखिन्छ ।

क्र.स	सहकारी संस्थाको नाम	प्राथमिक पूँजी अनुपात	पूँजीकोष अनुपात
१	युनाइटेड बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	-१४.७९	-१४.२२
२	सहकारी वित्तीय संस्था लिमिटेड	-१.५५	-१.०३
३	अमरावती बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड	-४.७६	-४.१६

४.२.२ वित्तीय स्रोत सङ्कलन

(रु लाखमा)

क्र.सं		रकम		परिवर्तन %
		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	
१.	निक्षेप	१६७४२	१७८९५	६.८९
	- बचत	८२४५	९२७२	
	- मुद्दति	६४६०	८२१०	
	- अन्य	२०३७	४१३	
२.	सापटी	४११	७८७	९१.४५
	जम्मा	१७१५३	१८६८२	८.९१
	वित्तीय स्रोत । प्राथमिक पूँजीकोष (गुणा)	१०.१०	९.६१	

२०६२ आषाढ मसान्तसम्म उपर्युक्त संस्थाहरूको निक्षेप रु. १७८९५ लाख र सापटी रु. ७८७ लाख गरी कूल रु. १८६८२ लाख वित्तीय स्रोत रहेको देखिन्छ । संस्थाहरूको २०६२ आषाढमा रहेको कूल निक्षेप रु. १७८९५ लाखमध्ये बचत रु. ९२७२ लाख, मुद्दति रु. ८२१० लाख र अन्य रु. ४१३ लाख रहेको देखिन्छ ।

२०६२ आषाढको लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण तथा मासिक विवरण समेतको आधारमा गणना गरिएको प्राथमिक पूँजीकोषको अनुपात समेतका आधारमा विश्लेषण गर्दा निम्न संस्थाहरूले तोकिएको सीमाभन्दा बढी वित्तीय स्रोत सङ्कलन गरेको देखिएको छ ।

क्र.सं.	संस्थाको नाम	वित्तीय स्रोत सङ्कलन २०६२ आषाढको
	अमरावती बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड	-१९.७७
	युनाइटेड बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	-५.३०
	नवजीवन सहकारी संस्था लिमिटेड	१०.०३
	सहकारी वित्तीय संस्था लिमिटेड.	-५६.६१
	राजश्री बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	१०.९०
	द सहारा लोन सेभिङ्ग एण्ड इन्भेष्टमेण्ट को-अपरेटिभ	१२.९५

४.२.३ कर्जा वर्गीकरण र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (२०६२ आषाढ)

(रु. लाखमा)

	असल	पुनर्संरचना	कमसल	संकास्पद	खराब	अन्य	कूल
बाँकी कर्जा रकम	१२९५२	९५	३७५	५१८	७०३	२२१	१४८६३
कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	१२६	१२	९४	२५९	७०३	१३	१२०७

संस्थाको कूल कर्जा तथा सापटी २०६२ आषाढ मसान्तमा रु. १४८६३ लाख वर्षतयस ४५६७५५५.५६३२लाख देखिन्छ भने कूल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रु. १२०७ लाख देखिन्छ ।

४.२.४ लगानी

(रु लाखमा)

क्र.सं		रकम		परिवर्तन %
		२०६१ आषाढ	२०६२ आषाढ	
१.	सरकारी सुरक्षणपत्र	४०८	३२७	-१९.८५
२.	शेयर तथा डिभेञ्चरमा लगानी	४०५	१४०	-६५.४३
३	अन्य	१००१	१११९	११.७९
	जम्मा	१८१४	१५८६	-१२.५७

२०६२ आषाढ मसान्तसम्ममा संस्थाहरूको कूल लगानी रु. १५८६ लाख रहेको देखिन्छ । यसप्रकार गत वर्षको तुलनामा १२.५७ प्रतिशतले घटेको देखिन्छ । समग्र विश्लेषण गर्दा यस्तो लगानीमध्ये सरकारी सुरक्षणपत्रतर्फ २०.६२ प्रतिशत, शेयर तथा डिभेञ्चरतर्फ ८.८३ प्रतिशत र मुद्दति (अन्य) र विविध शीर्षक नखुलेका लगानीतर्फ ७०.५५ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

४.२.५ अनिवार्य नगद मौज्जात तथा तरल सम्पत्ति

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		रकम
१	नगद	३६५
२	नेपाल राष्ट्र बैङ्क मौज्जात	५९
३	अन्य बैङ्क मौज्जात	३८०७
४	सरकारी सुरक्षणपत्रमा लगानी	३२६
५	कूल तरल सम्पत्ति	४५५७
६	कूल निक्षेप	१७८९५
७	तरल सम्पत्ति । कूल निक्षेप (प्रतिशतमा)	२५.४६

२०६२ आषाढमा संस्थाहरूको कूल तरल सम्पत्ति रु. ४५५७ लाख (मुद्दति निक्षेपको अँशावाहेक) रहेको छ जुन कूल निक्षेपको २५.४६ प्रतिशत रहेको छ । संस्थाहरूको तरलताको अनुगमन गर्दा साप्ताहिक तरलतासम्बन्धी विवरणको आधारमा गरिने भए तापनि २०६२ आषाढ मसान्तको तरलता सम्बन्धमा विश्लेषण गर्दा संस्थाहरूले निक्षेप दायित्वको ९ प्रतिशत न्यूनतम तरलता कायम गरेको देखिन्छ । संस्थाहरूले आफ्नो बचत तथा सापटीको ०.५ प्रतिशत रकम यस बैङ्कमा अनिवार्य मौज्जात राख्नुपर्नेमा देहाएका सहकारी संस्थाले सोको लागि नेपाल राष्ट्र बैङ्कमा खाता खोली रकम जम्मा गरेको देखिँदैन ।

किसान सहकारी संस्था
मनकामना सहकारी संस्था
नेपाल बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था

खण्ड- (च)

कार्यान्वयन (**Enforcement**)

खण्ड- (च)

कार्यान्वयन (Enforcement)

निरीक्षणको उद्देश्य परिपूर्ति प्रतिवेदनको कार्यान्वयनमा निर्भर गर्ने भएकोले प्रतिवेदन कार्यान्वयनका लागि निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावलीमा अलगगै कार्यान्वयन इकाई गठन गर्नुपर्ने व्यवस्था भएअनुरूप कार्यान्वयन इकाई गठन गरी निरीक्षण प्रतिवेदनका कार्यान्वयनका सिलसिलामा आवश्यकता र कैफियतको प्रकृति अनुसार वित्तीय संस्था, सोका पदाधिकारी एवम् लेखापरीक्षकहरूलाई आवश्यक निर्देशन दिनका साथै कारवाही समेत गर्ने गरिएको छ । यसै सन्दर्भमा आ.व. २०६१।६२ मा निरीक्षण प्रतिवेदन कार्यान्वयनका सिलसिलामा भए गरेका प्रमुख काम कारवाहीहरू देहाएबमोजिम छन् ।

१. विकास बैङ्क

कृषि विकास बैङ्कका ७ शाखाहरूको स्थलगत निरीक्षण गरी प्रतिवेदनहरू कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित शाखाहरूमा पठाइएकोमा कालिमाटी मुख्य शाखाको प्रत्युत्तर सन्तोषजनक नभएकोले मिति २०६२।४।३२ मा पुनः निर्देशन दिइएको, नारायणगढ शाखा, नयाँ सडक शाखाको प्रत्युत्तर सम्बन्धमा अध्ययन भइरहेको । साथै मिति २०६१।६।४ को निर्णयानुसार नेपाल घरेलु तथा साना उद्योग विकास बैङ्कका संस्थापक सुनिल गुरुङ्गलाई प्रदान गरेको पारिश्रमिक यस बैङ्कको निर्देशन विपरित देखिएकोले सो निर्णय गर्ने सञ्चालकसँग दामासाहीले असुल गर्न निर्देशन दिइएको ।

२. वित्त कम्पनी

आ.व. २०६१।६२ मा निम्न वित्त कम्पनीहरूलाई निम्नानुसार निर्देशन एवम् कारवाही गरिएको छ ।

- सिद्धार्थ फाइनेन्सले यस बैङ्कको स्वीकृति नलिई निर्देशन विपरित लाभांश वितरण गरेकोले नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ को दफा १०० को उपदफा २ को खण्ड (ग) बमोजिम सो सम्बन्धित निर्णय प्रक्रियामा संलग्न ७ जना सञ्चालकहरूलाई जनही रु. १०,०००।- का दरले जरिवाना गरिएकोमा सो रकम मिति २०६१।९।७ मा उक्त वित्तीय संस्थामा रकम जम्मा भइसकेको ।
- स्टेण्डर्ड फाइनेन्सले यस बैङ्कको स्वीकृति नलिई वितरण गरेको लाभांश रु. ५७६० हजार कम्पनीमा नगदै जम्मा गर्न निर्देशन दिइएको छ । साथै सो निर्णयमा संलग्न सञ्चालकहरूलाई जनही रु. १५,००१।- का दरले जरिवाना गरिएको छ । उक्त लाभांश रकम मिति २०६१।७।१६ मा कम्पनीमै र जरिवाना रकम नेपाल राष्ट्र बैङ्कमा मिति २०६१।८।२४ मा जम्मा गरिसकेको ।
- गुडविल फाइनेन्स कम्पनीमा यस बैङ्कको संस्थागत सुशासन सम्बन्धी निर्देशन विपरित चुक्तापूँजीको १ प्रतिशतभन्दा बढी संस्थापक शेयर धारण गर्ने तीन संस्थापकले कार्यकारी पदमा रही कार्य गर्दै आइरहेको पाइएकोले २०६१ पौष मसान्तभित्र यस बैङ्कको निर्देशनको परिधिभित्र आउन २०६१।९।१२ मा निर्देशन दिएको ।
- नारायणी फाइनेन्स लिमिटेडको सञ्चालक समितिले वार्षिक साधारण सभा प्रयोजनको लागि यस बैङ्कबाट स्वीकृत भन्दा फरक वित्तीय विवरण प्रकाशित गरेको देखिन आएकोमा सोधिएको स्पष्टिकरण सन्तोषजनक नभएकोले नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ बमोजिम २०६१।९।७ मा उक्त संस्थाको सञ्चालक समितिलाई सचेत गराइएको ।
- जानकी फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेडको आ.व. २०५९।६० को लेखापरीक्षण प्रतिवेदनका आधारमा वित्तीय विश्लेषण गरी वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्न सशर्त स्वीकृति प्रदान गर्दा दिइएको निर्देशनहरूको पालना नभएको, तोकिएको सीमाभन्दा बढी वित्तीय स्रोत सङ्कलन गरेको र सीमाभन्दा बढी सङ्कलित रकम नेपाल राष्ट्र बैङ्कमा छुट्टै खाता खोली जम्मा गर्न पटक-पटक दिइएको निर्देशन पालना नगरेकोमा उक्त कम्पनीलाई नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ को दफा १०० को उपदफा १ को खण्ड (च) बमोजिम मिति:

२०६१।७।१३ को निर्णय अनुसार वित्तीय स्रोत सङ्कलन सीमा प्राथमिक पूँजीको १० गुणाभित्र नआएसम्म थप निक्षेप सङ्कलन गर्न प्रतिबन्ध लगाइएको ।

- सेन्ट्रल फाइनेन्स कम्पनीको आ.व. २०६०।६१ को लेखापरिक्षण प्रतिवेदन सहितको वित्तीय विवरणको आधारमा गरिएको गैरस्थलगत सुपरिवेक्षणबाट कम्पनीले तत्कालीन निर्देशनबमोजिम आफ्नो प्राथमिक पूँजीको १० गुणासम्म मात्र वित्तीय स्रोत सङ्कलन गर्न पाउने व्यवस्था रहेकोमा २०६१ असोज मसान्तमा सङ्कलित निक्षेप रु. २९७१ लाख रहेको र कम्पनीले प्रस्तावित गरेको रु. ४० लाख बराबरको वोनस शेयर समेत प्राथमिक पूँजीमा समावेश गर्दा हुन आउने प्राथमिक पूँजी रु. २९६ लाखको १० गुणा भन्दा बढी सङ्कलन गरिएको वित्तीय स्रोत रु. ११ लाख यस बैङ्कमा जम्मा गरी जानकारी गराउन र उक्त रकम यस बैङ्कको पूर्वस्वीकृतविना फिर्ता भुक्तानी नलिन २०६१।९।८ मा निर्देशन दिइएको ।
- एन.बी. समूहसँग सम्बन्धित बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको एकीकृत सुपरिवेक्षण गर्दा नेपाल बङ्गलादेश फाइनेन्स एण्ड लिजिङ्ग कम्पनी र नेपाल श्रीङ्गा मर्चेण्ट बैङ्क लि.को पूँजीकोष ऋणात्मक देखिएको हुनाले यस बैङ्कबाट अर्को निर्देशन नभएसम्मको लागि उक्त वित्तीय संस्थाहरूलाई क्रमशः रु. २५ करोड र रु. ७० करोडको सीमाभित्र रही निक्षेप परिचालन गर्न सञ्चालक समितिको मिति २०६१।८।१५ को निर्णयानुसार निर्देशन दिइएको ।
- प्रिमियर फाइनेन्स र बङ्गलादेश फाइनेन्सका लेखापरीक्षक श्री ज्ञानेन्द्र भारी, जानकी फाइनेन्स कम्पनीका लेखापरीक्षक श्री श्याम कार्की र एल्पीक एभरेष्ट फाइनेन्सका लेखापरीक्षक श्री नेमलाल अमात्यले लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा यस बैङ्कको निर्देशनबमोजिम गर्नुपर्ने कर्जा नोक्सानी व्यवस्था नभएको अवस्थामा उपर्युक्त संस्थाबाट सो निर्देशनको पालना भएको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरी सही सूचना नदिएको कारणले उपर्युक्त लेखापरीक्षकहरूसँग स्पष्टीकरण माग गरिएको ।

३. सहकारी संस्था

सीमित बैकिङ्ग कारोवार गर्न इजाजतप्राप्त सहकारी संस्थाहरूमध्ये देहायबमोजिम ३ संस्थालाई निम्नानुसार कारवाही गरिएको छ ।

- पूँजीकोष ऋणात्मक भएको, सञ्चित नोक्सान बढ्दै गएको, ब्याज आमदानीले ब्याज खर्च धान्न नसकेको, प्राथमिक पूँजी ऋणात्मक भएको कारण वित्तीय साधन सङ्कलन , कर्जासीमा जस्ता यस बैङ्कका निर्देशनहरू पालना हुन नसकेको एवम् निर्देशनको दायरा बाहिर गई लगानी गरेको र निर्देशनबमोजिम लगानी समायोजन कोषको व्यवस्था नगरेको लगायतका कारणबाट संस्थालाई कार्य सञ्चालन गर्न दिंदा निक्षेपकर्ताको हित सुरक्षित हुने अवस्था नदेखिएकोले नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ को दफा १०० को उपदफा १ को खण्ड (ज) बमोजिम नविक्षितिज सहकारी संस्थालाई यस बैङ्कबाट सीमित बैकिङ्ग कारोवार गर्न दिइएको इजाजतपत्र २०६१।५।२९ को निर्णयानुसार रद्द गरिएको ।
- मिति २०६१।६।४ को निर्णयानुसार सगुन सहकारी संस्था लिमिटेडले यस बैङ्कले तोकेको सीमाभन्दा बढी सङ्कलन गरेको निक्षेप रु.१.२३ करोड यस बैङ्कमा निर्व्याजी खाता खोली जम्मा गर्न लगाइएको ।
- मिति २०६१।६।२० को निर्णयानुसार युनाइटेड बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको प्राथमिक पूँजी ऋणात्मक रहेको, वित्तीय स्रोत सङ्कलन सीमा, प्रतिग्राहक कर्जा सीमा जस्ता निर्देशनहरू पालना हुन नसकेको लगायतका कैफियतहरू सुधार नभएसम्म निक्षेप सङ्कलन र नविकरण गर्न समेत प्रतिबन्ध लगाइएको ।

४. गैरसरकारी संस्था

२०६२ आषाढ मसान्तमा वित्तीय मध्यस्थता कारोवार गर्न इजाजतप्राप्त ४७ गैरसरकारी संस्थाहरूमध्ये ८ संस्थाहरूको स्थलगत निरीक्षण गरिएकोमा सबै संस्थाहरूको प्रत्युत्तर सन्तोषजनक पाइएको ।

खण्ड (छ)

अन्य गतिविधि

खण्ड (छ)

अन्य गतिविधि

१. आ.व. २०६१/६२ को मौद्रिक नीतिमा निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्य

नेपाल राष्ट्र बैङ्कले प्रत्येक वर्ष चालु वर्षको मौद्रिक नीतिको सिंहावलोकन र आगामी वर्षको मौद्रिक नीति घोषणा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेअनुसार आ.व. २०६१/६२ को मौद्रिक नीतिमा वित्तीय प्रणालीको नियमन, निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्यको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि सुपरिवेक्षण इकाइलाई सुदृढ गर्दै लगिने उल्लेख गरिएको छ।

२. वार्षिक कार्ययोजना र कार्य सम्पादन

विभागको आ. व. २०६१/०६२ को कार्ययोजना अनुसूची- २ मा र सो सम्बन्धी कार्यसम्पादन विवरण अनुसूची- ३ मा दिइएको छ।

३. छलफल, गोष्ठी र अन्तर्क्रिया

वित्तीय संस्थाहरूको निरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका सम्बेदनशील र गम्भीर प्रकृतिका कैफियतहरू सुधार गराउनेतर्फ व्यवस्थापनलाई प्रेरित गराउने उद्देश्यले त्यस्ता वित्तीय संस्थाका सञ्चालक समितिका पदाधिकारी तथा कार्यकारी प्रमुखहरूलाई विभागमै बोलाई कैफियतका सम्बन्धमा छलफल गरी सुधार गर्ने प्रतिबद्धता प्राप्त गर्ने सिलसिलामा ९ वित्तीय संस्थाका पदाधिकारीहरूसँग छलफल गरियो।

विभागको वार्षिक कार्ययोजनाबमोजिम आ.व. २०६१/०६२ मा देहायबमोजिम पाँचवटा गोष्ठी एवम् कार्यशाला तथा दुईवटा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम संपन्न गरियो।

क्र.सं.		संख्या
१	विकास बैङ्कका लेखापरीक्षण समितिका संयोजकहरूको सहभागितामा गोष्ठी	१
२	वित्तीय संस्थाहरूमा सर्वसाधारण शेयरधनीहरूको तर्फबाट निर्वाचित सञ्चालकहरूको सहभागितामा गोष्ठी	१
३	वित्तीय संस्थाहरूमा संस्थागत सुशासनको सम्बन्धमा वित्तीय संस्थाका अध्यक्ष/कार्यकारी प्रमुखहरूको सहभागितामा गोष्ठी	१
४	नेपाल राष्ट्र बैङ्क निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०५९ सम्बन्धमा निरीक्षकहरूको सहभागितामा कार्यशाला गोष्ठी	२
५	निरीक्षणको क्रममा हासिल भएका अनुभव सम्बन्धमा सबै निरीक्षकहरूको सहभागितामा अन्तर्क्रिया	२

४. नीति निर्देशन कार्यान्वयन समितिको बैठक

यस आर्थिक वर्षमा विभिन्न विषयमा छलफल गरी निर्णयका लागि सिफारिश गर्न नीति निर्देशन कार्यान्वयन समितिको बैठक २१ पटक बस्यो।

५. जनशक्ति

२०६२ आषाढ मसान्तमा यस विभागमा कूल ६६ दरबन्दी रहेकोमा अधिकृत ३७ र सहायक स्तर २५ गरी जम्मा ६२ कर्मचारी कार्यरत रहेका छन्। (अनुसूची- ९)। विभागमा कार्यरत कूल अधिकृत तथा कर्मचारीमध्ये सुपरिवेक्षण, नियमन तथा अन्य विषयमा गरी १३ अधिकृतहरूलाई स्वदेशी तथा १२ अधिकृतहरूलाई विदेशी तालिम, गोष्ठी तथा कार्यशालामा सहभागी गराइएको छ, त्यसैगरी ९ जना सहायक स्तरका कर्मचारीहरूलाई स्वदेशमा सञ्चालित तालीम कार्यक्रममा सहभागी गराइएको छ। २०६२ आषाढमा कार्यरत कर्मचारीहरूको नामावली अनुसूची- १० मा दिइएको छ।

अनुसूचीहरू

विभागको सुपरिवेक्षकीय दायराभित्र रहेका वित्तीय संस्थाहरू

(२०६२ आषाढ मसान्त)

(क) विकास बैङ्क

क्र.सं.	के.का.	क्र.सं.	के.का.
१	कृषि विकास बैङ्क	२	नेपाल औद्योगिक विकास निगम
३	नेपाल विकास बैङ्क लिमिटेड &	४	उद्यम विकास बैङ्क लिमिटेड
५	निर्धन उत्थान बैङ्क लिमिटेड*	६	मालिका विकास बैङ्क लिमिटेड
७	रुरल माइक्रो फाइनेन्स डेभलपमेण्ट सेण्टर*	८	सिद्धार्थ विकास बैङ्क लिमिटेड
९	डेभलपमेण्ट क्रेडिट बैङ्क लिमिटेड &	१०	युनाइटेड विकास बैङ्क लिमिटेड
११	नेपाल घरेलु तथा साना उद्योग विकास बैङ्क लिमिटेड	१२	डिप्रोक्स विकास बैङ्क लिमिटेड*
१३	नारायणी औद्योगिक विकास बैङ्क	१४	छिमेक विकास बैङ्क लिमिटेड*
१५	स्वावलम्बन विकास बैङ्क*	१६	साना किसान विकास बैङ्क लिमिटेड*
१७	पश्चिमाञ्चल विकास बैङ्क	१८	सहयोगी विकास बैङ्क लिमिटेड
१९	पशुपति विकास बैङ्क लिमिटेड	२०	कर्णाली विकास बैङ्क लिमिटेड
२१	त्रिवेणी विकास बैङ्क लिमिटेड	२२	अन्नपूर्ण विकास बैङ्क लिमिटेड
२३	भृकुटी विकास बैङ्क लिमिटेड	२४	शुभेक्षा विकास बैङ्क लिमिटेड
२५	बागेश्वरी विकास बैङ्क लिमिटेड	२६	सानिमा विकास वित्तीय संस्था लिमिटेड
२७	गौरीशङ्कर विकास वित्तीय संस्था लिमिटेड	२८	गोरखा विकास बैङ्क लिमिटेड
२९	माउण्ट एभरेष्ट डेभलपमेण्ट फाइनेन्सियल इन्स्टीच्युसन	३०	इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेण्ट फाइनेन्सियल इन्स्टीच्युसन
३१	विजनेश डेभलपमेण्ट फाइनेन्सियल इन्स्टीच्युसन	३२	विराटलक्ष्मी वित्तीय संस्था लिमिटेड

(ख) ग्रामीण विकास बैङ्क

क्र.सं.	के.का.	क्र.सं.	के.का.
१	पूर्वाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्क लिमिटेड	२	सुदूरपश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्क लि.
३	पश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्क लि.	४	मध्यपश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्क लि.
५	मध्यमाञ्चल ग्रामीण विकास बैङ्क लि.		

(ग) वित्त कम्पनी

क्र.सं.	के.का.	क्र.सं.	के.का.
१	नेपाल आवास विकास वित्त कम्पनी लि. &	२	नेपाल फाइनेन्स एण्ड सेभिड कम्पनी लि. &
३	एन.आइ.डि.सी.क्यापिटल मार्केट लि. &	४	नेशनल फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड &

५	अन्नपूर्ण फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड ^{&}	पोखरा, कास्की	६	नेपाल शेयर मार्केट एण्ड फाइनेन्स लिमिटेड ^{&}	पुतलीसडक, काठमाडौं
७	पिपुल्स फाइनेन्स लिमिटेड ^{&}	त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं	८	हिमालय फाइनेन्स एण्ड सेभिड कम्पनी लि.	बागदरबार, काठमाडौं
९	युनाइटेड फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड ७	दरबार मार्ग, काठमाडौं	१०	युनियन फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड ^{&}	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं
११	काठमाडौं फाइनेन्स लिमिटेड ^{&}	डिल्लीबजार, काठमाडौं	१२	मर्केण्टाइल फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड	वीरगञ्ज, पर्सा
१३	नारायणी फाइनेन्स लिमिटेड ^{&}	नारायणगढ, चितवन	१४	इन्भेष्टा फाइनेन्स लिमिटेड	वीरगञ्ज, पर्सा
१५	नेपाल हाउजिड एण्ड मर्चेण्ट फाइनेन्स लि. ^{&}	डिल्लीबजार, काठमाडौं	१६	गोरखा फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड ^{&}	हात्तिसार, काठमाडौं
१७	युनिभर्सल फाइनेन्स लिमिटेड ^{&}	कान्तिपथ, काठमाडौं	१८	पश्चिमान्चल फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड ^{&}	बुटवल, रुपन्देही
१९	गुडविल फाइनेन्स लिमिटेड ^{&}	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०	सम्भना फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड ^{&}	वनेपा, काभ्रे
२१	सिद्धार्थ फाइनेन्स लिमिटेड ^{&}	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२२	श्रीइन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड ^{&}	डिल्लीबजार, काठमाडौं
२३	यती फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड ^{&}	हेटौंडा, मकवानपुर	२४	लुम्बिनी फाइनेन्स एण्ड लिजिड कम्पनी लिमिटेड ^{&}	ठमेल, काठमाडौं
२५	एस फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड ^{&}	कान्तिपथ, काठमाडौं	२६	स्टेण्डर्ड फाइनेन्स लिमिटेड	कमलपोखरी, काठमाडौं
२७	महालक्ष्मी फाइनेन्स लिमिटेड ^{&}	वीरगञ्ज, पर्सा	२८	इण्टरनेशनल लिजिड एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड ^{&}	वानेश्वर, काठमाडौं
२९	मर्चेण्ट फाइनेन्स कम्पनी लि	न्यूरोड, काठमाडौं	३०	ललितपुर फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड ^{&}	लगनखेल, ललितपुर
३१	जनरल फाइनेन्स लिमिटेड ^{&}	चाबहिल, काठमाडौं	३२	भाजुरत्न फाइनेन्स एण्ड सेभिड कम्पनी लिमिटेड	कान्तिपथ, काठमाडौं
३३	एल्पीक एभरेष्ट फाइनेन्स लि ^{&}	सुन्धारा, काठमाडौं	३४	नेपाल श्रीलंका मर्चेण्ट बैङ्क लि ^{&}	कमलादी, काठमाडौं
३५	नवदुर्गा फाइनेन्स कम्पनी लि	इताछैं, भक्तपुर	३६	नेपाल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि. ^{&}	दरबार मार्ग, काठमाडौं
३७	जानकी फाइनेन्स कम्पनी लि ७	जनकपुर, धनुषा	३८	पोखरा फाइनेन्स लिमिटेड ^{&}	पोखरा, कास्की
३९	प्रिमियम फाइनेन्स कम्पनी लि	मानभवन, ललितपुर	४०	सेन्ट्रल फाइनेन्स कम्पनी लि	कुपण्डोल, ललितपुर
४१	मल्टीपरपस सेविडस एण्ड इन्भेष्टमेण्ट कम्पनी लिमिटेड	राजविराज, सप्तरी	४२	अरुण फाइनेन्स एण्ड सेभिगस कम्पनी लिमिटेड	धरान, सुनसरी
४३	नेपाल बङ्गलादेश फाइनेन्स एण्ड लिजिड कम्पनी लिमिटेड ^{&}	विराटनगर, मोरङ	४४	बुटवल फाइनेन्स लि	बुटवल, रुपन्देही
४५	ओम फाइनेन्स लिमिटेड	पोखरा, कास्की	४६	सृजना फाइनेन्स लि	लाहान, सिराहा
४७	वर्ल्ड मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स कम्पनी	हेटौंडा, मकवानपुर	४८	कस्मिक मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स कम्पनी	दरबार मार्ग, काठमाडौं
४९	क्रिष्टल फाइनेन्स लिमिटेड	बागदरबार, काठमाडौं	५०	क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लिमिटेड	वत्तिसपुतली, काठमाडौं
५१	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लिमिटेड	जावलाखेल, ललितपुर	५२	रोयल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लिमिटेड	दरबारमार्ग, काठमाडौं
५३	किष्ट मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लिमिटेड	कमलपोखरी, काठमाडौं	५४	पाटन फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड	मानभवन, ललितपुर
५५	एभरेष्ट फाइनेन्स लिमिटेड	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	५६	फेवा फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड,	पोखरा, कास्की

५७.	वीरगञ्ज फाइनेन्स लिमिटेड	वीरगञ्ज, पर्सा	५८	पुडेन्सीयल मर्चेन्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स	डिल्लीबजार, काठमाडौं
५९	इन्भेस्टमेन्ट एण्ड क्रेडिट फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड	भाटभटेनी, काठमाडौं	६०	आई.एम.ई. वित्तीय संस्था	कान्तिपथ, काठमाडौं
(घ) सहकारी संस्था (सीमित बैकिङ्ग कारोवार गर्ने इजाजत प्राप्त)					
क्र.सं.		के.का.	क्र.सं.		के.का.
१	नवजीवन सहकारी संस्था लिमिटेड	धनगढी, कैलाली	२	सगुन सहकारी संस्था लिमिटेड	क्षेत्रपाटी, काठमाडौं
३	नेपाल सहकारी वित्तीय संस्था लिमिटेड	नयाँवानेश्वर, काठमाडौं	४	मकालु यातायात सहकारी संस्था लिमिटेड	विराटनगर, मोरङ्ग
५	द सहारा लोन, सेभिङ्ग एण्ड इन्भेष्टमेन्ट कोअपरेटिभस् सोसाइटी	मलङ्गवा, सर्लाही	६	विन्दवासिनी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	बनेपा, काभ्रे
७	महिला सहकारी संस्था लिमिटेड	कुलेश्वर, काठमाडौं	८	नेपाल बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड	काँकडभिट्टा, भापा
९	राजश्री सेविङ्ग एण्ड इन्भेष्टमेन्ट को अपरेभि सोसाइटी लिमिटेड	मलङ्गवा, सर्लाही	१०	सहकारी वित्तीय विकास संस्था लिमिटेड	नेपालगञ्ज, बाँके
११	श्री मनकामना सहकारी संस्था लिमिटेड	बनेपा, काभ्रे	१२	भेरी सहकारी संस्था लिमिटेड	नेपालगञ्ज, बाँके
१३	श्रीविकु वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	गैडाकोट, नवलपरासी	१४	अमरावती बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड	नयाँवानेश्वर, काठमाडौं
१५	किसान बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड	लम्की, कैलाली	१६	युनाइटेड वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	पुतलीसडक, काठमाडौं
१७	हिमालय सहकारी संस्था लिमिटेड	वानेश्वर, काठमाडौं	१८	स्टार बहुउद्देश्यीय वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	विराटनगर, मोरङ्ग
१९	यति वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	महाराजगञ्ज, काठमाडौं	२०	उपकार वचतकोष तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	वालिङ्ग, स्याङ्जा
(ङ) गैर-सरकारी संस्था (लघुकर्जा कारोवार)					
क्र.सं.		के.का.	क्र.सं.		के.का.
१	नेपाल ग्रामीण विकास समाज केन्द्र	मोरङ्ग	२	नेपाल ग्रामीण विकास संस्था	काठमाडौं
३	नेपाल सिकारा ग्रामीण विकास कार्यक्रम	भण्डारा, चितवन	४	चारतारे युवा क्लव	वाग्लुङ
५	महुली सामुदायिक विकास केन्द्र	बगधुवा, सप्तरी	६	सामुहिक युवा क्लव	नयाँ गाउँ, वर्दिया
७	सामुदायिक महिला विकास केन्द्र	मीरेन्द्र भवन, राजविराज, सप्तरी	८	ग्रामीण समुदायको लागि योजना प्रत्याभूति समूह नेपाल (प्याट्रोन)	धनकुटा
९	ग्रामीण जागरण मञ्च	महेन्द्रपथ, वाग्लुङ	१०	सर्वोदय ग्रामीण विकास संघ	ठेलिया, सप्तरी
११	जनजागरण मञ्च	लहरेपौवा, रसुवा	१२	राष्ट्रिय शैक्षिक तथा सामुदायिक विकास संस्था (नेरुडो)	कुशमाबजार, पर्वत
१३	धौलागिरी सामुदायिक स्रोत विकास केन्द्र	वाग्लुङ	१४	नेपाल वातावरण तथा प्रदुषण उन्मूलन युनेस्को क्लव -नेपाल)	महाराजगञ्ज, काठमाडौं
१५	विकासका लागि स्थानीय स्वयं सेवकहरूको प्रयास (सल्भ)	धनकुटा- ६	१६	नेपाल महिला उद्यमी संघ	पुतलीसडक, काठमाडौं
१७	महिला अधिकार तथा विकास केन्द्र	डिल्लीबजार, काठमाडौं	१८	मानुषी	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं
१९	जीवन विकास समाज	मोरङ्ग	२०	नारी उत्थान तथा बालबालिका संरक्षण संघ	सप्तरी
२१	महिला आदर्श सेवा केन्द्र	काठमाडौं	२२	पाटन विजिनेस एण्ड प्रोफेसनल वीमेन	ललितपुर
२३	नारी उत्थान केन्द्र	चितवन	२४	महिला स्वावलम्बन समाज	चितवन
२५	नेपाल महिला उत्थान केन्द्र	ललितपुर	२६	भगवान युवा क्लव	काठमाडौं
२७	सश्रृजनात्मक महिला वातावरण विकास	काठमाडौं	२८	सृजना सामुदायिक विकास केन्द्र	सिरहा

	संस्था				
२९.	सृजना विकास केन्द्र	कास्की	३०.	सिगाना युवा क्लव	वाग्लुङ्ग
३१.	घरेलु तथा साना उद्योग संघ	काठमाडौं	३२.	ग्रामीण क्षेत्र विकास तथा अनुसन्धान कार्यक्रम	पर्वत
३३.	आदर्श युवक क्लव	भक्तपुर	३४.	सोसाईटी वेलफेयर एक्सन नेपाल (स्वान)	दाङ्ग
३५.	सोसल अपग्रेड इन प्रोग्रेस अफ एजुकेशनल रिजन (सुपर)	दाङ्ग	३६.	नेपाल महिला सामुदायिक सेवा केन्द्र	दाङ्ग
३७.	ग्रामीण महिला उत्सुकता विकास मञ्च	सुनसरी	३८.	ग्रामीण महिला विकास संस्था,	दाङ्ग
३९.	आमा समाज संघ	चितवन	४०.	ग्रामीण महिला उत्थान केन्द्र	दाङ्ग
४१.	खूर्कोट युवा क्लव	पर्वत	४२.	थारु तथा राजी महिला समाज	कैलाली
४३.	नारी अभ्युदय केन्द्र	चितवन	४४.	महिला उपकार मञ्च	बाँके
४५.	छिमेक समाज सेवा संस्था	काठमाडौं	४६.	स्वालम्बन विकास केन्द्र	काठमाडौं
४७.	विकास आयोजना सेवा केन्द्र (डिप्रोक्स-नेपाल)	काठमाडौं			

& सर्वसाधारणमा शेयर निष्काशन गरिसकेका बैंकिङ तथा वित्तीय संस्थाहरू ।

* लघुवित्त कारोवार गर्ने ।

आ.व. २०६१।६२ को वार्षिक कार्य योजना

क्र.सं	कार्य विवरण
1)	कृषि विकास बैङ्क, नेपाल औद्योगिक विकास निगम, विकास बैङ्क, सहकारी तथा गैरसरकारी संस्थाको Off-site Supervision प्रणाली तर्जुमा एवं अद्यावधिक गर्ने ।
2)	स्थलगत निरीक्षण (क) कृषि विकास बैङ्कको सुपरिवेक्षण कार्यालय - ४ र सो अन्तर्गतका १० शाखाहरू (ख) विकास बैङ्क - १० (ग) वित्त कम्पनी - २७ (घ) सहकारी संस्था - ९ (ङ) गैरसरकारी संस्था - १२
3)	वित्तीय संस्थाहरूको त्रैमासिक, अर्धवार्षिक तथा वार्षिक गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने ।
4)	सबै वित्तीय संस्थाहरूको साप्ताहिक रूपमा तरलता अनुगमन गर्ने ।
5)	वित्तीय संस्थाहरूको आवश्यकतानुसार लक्षित, विशेष तथा अनुगमन निरीक्षण गर्ने ।
6)	निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली सम्बन्धमा दुईवटा कार्यशाला गोष्ठी सञ्चालन गर्ने ।
7)	स्थलगत निरीक्षणको क्रममा हासिल भएका अनुभव सम्बन्धमा सबै निरीक्षकहरूको सहभागितामा दुईवटा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
8)	विकास बैङ्कका लेखापरीक्षण समितिका संयोजकहरूको सहभागितामा १ दिने कार्यशाला गोष्ठी सञ्चालन गर्ने ।
9)	वित्तीय संस्थाहरूमा सर्वसाधारण शेयरधनीहरूको तर्फबाट सञ्चालकहरूको सहभागितामा १ दिने कार्यशाला गोष्ठी ।
10)	वित्तीय संस्थाहरूमा संस्थागत सुशासनको वर्तमान अवस्था शीर्षकमा वित्तीय संस्थाका अध्यक्ष/कार्यकारी प्रमुखहरूको सहभागिता १ दिने गोष्ठी ।

आ.व. २०६१।६२ को कार्य सम्पादन

क्र.सं	कार्य विवरण
१.	विकास बैङ्क, सहकारी तथा NGO को Off-Site Supervision प्रणाली तर्जुमा एवं अद्यावधिक गर्ने कार्य जारी रहेको ।
२.	स्थलगत निरीक्षण संपन्न गरिएका वित्तीय संस्थाहरू (क) कृषि विकास बैङ्क मुख्य शाखा १, सुपरिवेक्षण कार्यालय ४ र सो अन्तर्गतका शाखाहरू गरी जम्मा ८ । (ख) विकास बैङ्क ९ (ग) वित्त कम्पनी ३१ (विशेष तथा अनुगमन समेत) (घ) सहकारी संस्था ६ (ङ) गैरसरकारी संस्था ८
३	सबै वित्तीय संस्थाहरूको त्रैमासिक, अर्ध वार्षिक तथा वार्षिक गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको ।
४	सबै वित्तीय संस्थाहरूको साप्ताहिक रूपमा तरलता अनुगमन गरिएको ।
५	वित्तीय संस्थाहरूको आवश्यकतानुसार लक्षित, विशेष तथा अनुगमन निरीक्षण गरिएको ।
६	निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली सम्बन्धमा दुईवटा कार्यशाला गोष्ठी संपन्न भएको ।
७	वित्तीय संस्थाहरूको सुशासन सम्बन्धी एक दिने गोष्ठी संपन्न भएको ।
८	वित्तीय संस्थाका लेखापरीक्षण समितिका संयोजकको सहभागितामा एक दिने गोष्ठी संपन्न भएको ।
९	निरीक्षणको क्रममा हासिल भएका अनुभव सम्बन्धमा सबै निरीक्षकहरूको सहभागितामा दुईवटा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम संपन्न भएको ।
१०	सर्वसाधारण शेयरधनीहरूको तर्फबाट सञ्चालकहरूको सहभागितामा १ दिने कार्यशाला गोष्ठी संपन्न ।

वित्तीय संस्थाहरूका प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरू
आषाढ २०६२

(रु. लाखमा)

क्र.सं.		विकास बैङ्क	लघुवित्त विकास बैङ्क	वित्त कम्पनी	सहकारी संस्था	जम्मा
	प्राथमिक पूँजी	१,०५,९८	४४,२३	३,२१,३८	१९,४४	४,९१,०३
	पूँजीकोष	१,१०,३०	५४,४४	३,५०,५३	२०,७०	५,३५,९७
	न्यूनतम प्राथमिक पूँजी (जोखिम भारित सम्पत्तिको प्रतिशत)	५.५	३.०	५.५	५.०	
	न्यूनतम पूँजीकोष (जोखिम भारित सम्पत्तिको प्रतिशत)	११.०	६.०	११.०	१०.०	
	कूल सम्पत्ति	८,१४,५८	६,१८,१२	३०,१२,५२	२,४९,६२	४६,९४,८४
	कर्जा सापट	५,२६,६७	३,५१,८६	२१,०७,८५	१,४८,६३	३१,३५,०१
	निक्षेप	६,३३,१०	७४,८९	२२,३२,९५	१,७८,९५	३१,१९,८९
	कर्जा/निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	८३.१९	१५८.९०	९४.४०	८३.०६	९३.०२
	गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति	३०,७३	-	४७,७०	८,१८	८६,६१
	नाफा/नोक्सान	(१३,५६)	५,४४	४८,८२	(४,३७)	३६,३३

विकास बैङ्क (लघुवित्त बाहेक)को समग्र वासलात
आषाढ, २०६२

(रु. लाखमा)

दायित्व			सम्पत्ति		
क्र.सं.		जम्मा	क्र.सं.		जम्मा
	चुक्ता पूँजी	११७३७.८०		नगद मौज्दात	९६१.३०
	साधारण जगेडा	२१६.६९		नेपाल राष्ट्र बैङ्क मौज्दात	११२६.७६
	अन्य जगेडा	१०.६८		अन्य बैङ्क मौज्दात	१२९७३.६९
	सापटी	१७५७.४०		लगानी	४२४४.६२
	निक्षेप	६३३०९.७५	४.१	सरकारी सुरक्षणपत्र	११७४.८५
	कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	१९०३.०२	४.२	सेयर तथा डिभेञ्चर	९७९.६५
	लगानीमा सम्भावित हानी वापत व्यवस्था	३.२९	४.३	अन्य (मुद्दति रसिद)	२०९०.१२
	ब्याज मुलतवी हिसाव	१६५०.७१		कर्जा सापट	५२६६७.६५
	अन्य दायित्व	१४४०.०३		स्थिर सम्पत्ति	१११५.५७
	गैरबैंकिङ्ग सम्पत्तिको व्यवस्था	७८५.८९		गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति	३०७२.७१
	नाफा/नोक्सान	(१३५६.४९)		पाउनु पर्ने ब्याज	२१२७.२१
				अन्य सम्पत्ति	२६१६.३२
				अपलेखन गर्न बाँकी खर्च	५५२.९४
	जम्मा	८१४५८.७७		जम्मा	८१४५८.७७

वासलात बाहिरको कारोवार		(रु. लाखमा)
	विड वण्ड र परफरमेन्स वण्ड	
	वित्तीय जमानत तथा अग्रिम भुक्तानी	
	जम्मा :	

नोट:- कृषि विकास बैङ्क र नेपाल औद्योगिक विकास निगमको तथ्याङ्क समावेश नगरिएको । अन्य विकास बैङ्कको लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरणको आधारमा ।

लघुवित्त विकास बैङ्कको समग्र वासलात
आषाढ, २०६२

(रु. लाखमा)

क्र.सं.	दायित्व	जम्मा	क्र.सं.	सम्पत्ति	जम्मा
	चुक्ता पूँजी	5447.38		नगद	129.29
	साधारण जगेडा	273.07		नेपाल राष्ट्र बैङ्क मौज्दात	1198.96
	अन्य जगेडा	1082.86		अन्य बैङ्क मौज्दात	5748.81
	सापटी	41283.59		लगानी	14604.21
	निक्षेप	7489.14	४.१	नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऋणपत्र	1625.00
	कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	2043.60	४.२	शेयर तथा डिभेञ्चर	111.52
	ब्याज मुलतवी हिसाव	174.26	४.३	अन्य लगानी	1361.71
	अन्य दायित्व	4018.63	४.४	मुद्दति निक्षेप	11505.98
				कर्जा सापटी	35185.46
				स्थिर सम्पत्ति	705.49
				पाउनु पर्ने ब्याज	743.65
				अन्य सम्पत्ति	2192.93
				पूर्व संचालन खर्च	6.10
				नाफा/नोक्सान	1297.63
	जम्मा	61812.53		जम्मा	61812.53

वित्त कम्पनीको समग्र वासलात
आषाढ, २०६२

(रु. लाखमा)

क्र.सं.	दायित्व	रकम	क्र.सं.	सम्पत्ति	रकम
	चुक्ता पूँजी	23932.57		नगद	1266.98
	साधारण जगेडा	5760.57		बैङ्क मौज्दात	31370.72
	अन्य जगेडा	491.27	२.१	नेपाल राष्ट्र बैङ्क	5252.43
	सापटी	9898.93	२.२	वाणिज्य बैङ्क	24041.88
४.१	नेपाल राष्ट्र बैङ्क	-	२.३	अन्य बैङ्क तथा वित्तीय संस्था	2076.41
४.२	अन्य वित्तीय संस्था	9898.93		लगानी	31630.00
	निक्षेप	223295.29	३.१	सरकारी सुरक्षणपत्र	11408.86
५.१	बचत	54899.61	३.२	शेयर तथा डिभेन्चर	2938.41
५.२	मुद्दति	162693.80	३.३	अन्य लगानी	17282.73
५.३	अन्य	5701.88		कर्जा सापटी	210785.03
	चालु दायित्व	10442.55	४.१	हायरपर्चेज	35837.78
	व्यवस्था	20572.89	४.२	आवास	68045.98
७.१	कर्जा नोक्सानी	11485.48	४.३	आवधिक	92017.87
७.१.१	कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	2280.12	४.४	लिजिङ्ग	2484.26
७.१.२	अतिरिक्त कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	9205.36	४.५	मर्चेण्ट बैकिङ्ग कारोवार	23.07
७.२	गैरबैकिङ्ग सम्पत्ति	2143.83	४.६	मुद्दति रसिद/सरकारी सुरक्षणपत्र	7510.71
७.३	लगानी समायोजन कोष	143.56	४.७	अन्तर बैङ्क कारोवार	-
७.४	लगानीमा सम्भावित हानी वापत	618.37	४.८	अन्य	4865.36
७.५	अन्य व्यवस्था	6181.65		स्थीर सम्पत्ति	8479.64
	अन्य दायित्व	5028.78	५.१	लिजहोल्ड सम्पत्ति	2655.49
	नाफा/नोक्सान	1829.73	५.२	अन्य स्थिर सम्पत्ति	5784.15
				अन्य सम्पत्ति	17457.72
			६.१	गैरबैकिङ्ग सम्पत्ति	4769.99
			६.२	अन्य सम्पत्ति	12687.73
				अपलेखन गर्न बाँकी खर्च	262.29
	जम्मा	301252.38		जम्मा	301252.38

वासलात बहिरको कारोवार

(रु. लाखमा)

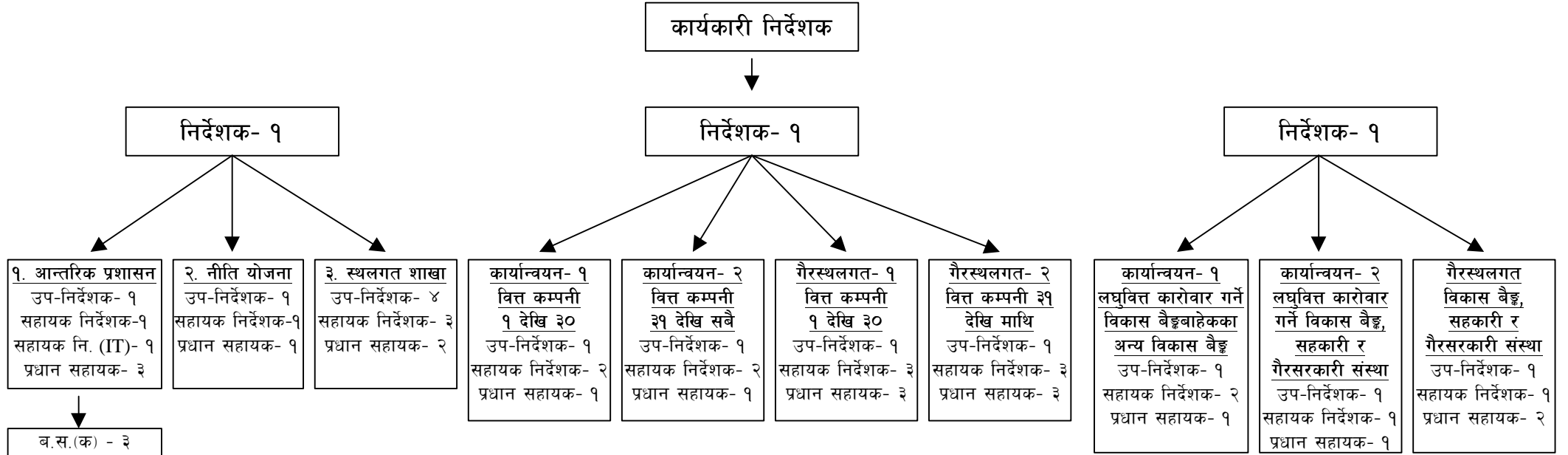
अन्डरराईटिंग कमिटेमेन्ट	
अन्य ग्यारेन्टी	
जम्मा	

सहकारी संस्थाको समग्र वासलात
आषाढ, २०६२

(रु.लाखमा)

क्र.सं.	दायित्व	जम्मा	क्र.सं.	सम्पत्ति	जम्मा
	शेयर पूँजी	2038.87		नगद	365.18
	साधारण जगेडा	341.54		बैङ्क मौज्दात	4054.52
	अन्य जगेडा	357.66		- नेपाल राष्ट्र बैङ्क	247.93
	सापटी	787.37		- अन्य	3806.59
	- नेपाल राष्ट्र बैङ्क			लगानी	1585.62
	- अन्य	787.37		- सरकारी सुरक्षणपत्र	326.45
	निक्षेप	17895.28		- शेयर तथा डिभेञ्चर	140.41
	- बचत	9272.42		- मुद्दति निक्षेप	2026.00
	- मुद्दति	8209.55		- अन्य	92.76
	- अन्य	413.31		कर्जा सापट	14863.43
	अन्य दायित्व	2242.24		स्थिर सम्पत्ति	489.46
	व्यवस्था	1206.80		अन्य सम्पत्ति	3073.58
	कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (असल)	125.77		पाउनु पर्ने ब्याज	1693.97
	कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (कमसल, संकास्पद, खराव)	1071.79		गैरबैंकिङ्ग सम्पत्ति	817.62
	अन्य व्यवस्था	9.24		कर्मचारी कर्जा	37.56
	नाफा नोक्सान	92.52		सण्डी डेविटर्स	121.84
				अन्य	402.59
				अपलेखन गर्न बाँकी खर्च	00.64
				नाफा नोक्सान	529.85
	जम्मा	24962.28		जम्मा	24962.28

सङ्गठन तालिका

व.स.(क) - ३

बरिष्ट पियन- ३
पियन- १

तह	दरबन्दी	कार्यरत
विशिष्ट	१	१
प्रथम	३	३
द्वितीय	१४	१३
तृतीय	२१	२०
सहायक प्रथम	२०	१८
सहायक द्वितीय	-	-
टा.सु.	-	-
व.स.(क)	३	३
व.पि.	४	४
जम्मा	६६	६२

२०६२ आषाढमा कार्यरत कर्मचारीहरू

क्र.सं.	नाम	क्र.सं.	नाम
	कार्यकारी निर्देशक		श्री कमल आचार्य
	श्री वीरविक्रम रायमाभी		श्री प्रकाश थापा
	निर्देशक		श्री सुभाषचन्द्र घिमिरे
	श्री जनकबहादुर अधिकारी		श्री गोविन्दबहादुर श्रेष्ठ
	श्री रञ्जनकुमार शर्मा		श्री सीता श्रेष्ठ
	श्री शङ्करप्रसाद आचार्य		श्री निर्मलकुमार कार्की
	उप-निर्देशक		प्रधान सहायक
	श्री कृष्णबहादुर थापा		श्री मोहनप्रसाद उप्रेती
	श्री बासुदेव आचार्य		श्री राजेन्द्र पौडेल
	श्री सप्तमान बज्राचार्य		श्री गोकूलचन्द्र अधिकारी
	श्री उमा कार्की		श्री काजीराम कार्की
	श्री महेश श्रेष्ठ		श्री हरिराम रिमाल
	श्री बलराम पराजुली		श्री केशवप्रसाद तिमिल्सिना
	श्री ज्ञानेन्द्रप्रसाद ढुङ्गाना		श्री पञ्चनारायण प्रजापति
	श्री समिरनाथ प्याकुन्याल		श्री अशोककुमार रिमाल
	श्री श्यामप्रसाद खनाल		श्री पुष्पराज आचार्य
	श्री जीवमूर्ति पन्त		श्री वीरबहादुर के.सी.
	श्री मुकुन्द महत		श्री कृष्णप्रसाद चुडाल
	श्री शेखरनाथ सुवेदी		श्री सुबोधमान श्रेष्ठ
	श्री रमण नेपाल		श्री राजेश खकुराल
	सहायक निर्देशक		श्री नवराज तिवारी
	श्री रामप्रसाद गौतम		श्री मनोहर सिवाकोटी
	श्री रविन्द्र महर्जन		श्री रामहरि हमाल
	श्री किशोरकुमार ढकाल		श्री अशोककुमार राई
	श्री राजेश पालिखे		श्री रमेशकुमार कटुवाल
	श्री बिष्णुमणी गौतम		बरिष्ठ सहायक (कम्प्युटर)
	श्री रैवतराज पौडेल		श्री जयशङ्कर महर्जन
	श्री गुरुप्रसाद पौडेल		श्री हीराकाजी डङ्गेल
	श्री मुक्तिनाथ सापकोटा		श्री केशरमान महर्जन
	श्री राजनविक्रम थापा		बरिष्ठ पियन/पियन
	श्री सञ्जयवल्लभ पन्त		श्री चुडाराज उपाध्याय
	श्री लेखनाथ घिमिरे		श्री होमप्रसाद पुडासैनी
	श्री ठाकुरप्रसाद शर्मा		श्री श्रीलाल कार्की
	श्री विनोदमान श्रेष्ठ		श्री राजकुमार भेटुवाल
	श्री तीर्थराज सिल्वाल		
